

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2	
2. Proces totstandkoming kadernota	3	
3. Systematiek van het personeelsbudget	4	
4. Beleidsmatig kader	8	
5. Financieel kader	32	
Bijlage 1	Meerjarenraming 2012-2015	39
Bijlage 2	Verschillenanalyse meerjarenraming	44
Bijlage 3	Overzicht algemene reserve	46
Bijlage 4	Programma Nieuwe Lasten	47
Bijlage 5	Signaallijst	55
Bijlage 6	Overzicht heroverwegingsmogelijkheden	62

1. Inleiding

Voor u ligt de kadernota met daarin de uitgangspunten en kaders voor de begroting 2012-2015. Bij de voorbereiding van de kadernota hebben wij de laatste resultaten van de heroverwegingsoperatie Schatgraven verwerkt. Met de vaststelling van kadernota is deze heroverwegingsoperatie als project dan ook beëindigd.

Overigens is het de bedoeling dat de systematiek die in deze operatie toegepast is, een gewoonte gaat worden. Daarmee doelen we op het toetsen van activiteiten en budgetten aan de beleidsdoelstellingen die we met elkaar vastgesteld hebben. De legitimatie van ons handelen zit in de Toekomstvisie+, het collegeprogramma, de beleidsprogramma's. Van zaken die daar niet direct of indirect aan bijdragen, moeten we ons afvragen of ze wel voldoende bestuurlijke legitimatie hebben. Die toetsing zal niet altijd in de omvang gebeuren van de Schatgraversoperatie. Wel willen we de gedachtegang een grotere plek geven. Wanneer activiteiten niet bijdragen aan doelstellingen kunnen ze per definitie niet doelgericht en doeltreffend zijn. Terwijl dat toch elementen zijn die we hoog in het vaandel hebben. Wanneer we er in slagen elkaar scherp te houden op dit punt, dan zou dat een belangrijke niet financiële opbrengst van deze operatie zijn.

De opzet van de kadernota is als volgt: In hoofdstuk 2 vindt u informatie over de totstandkoming van deze nota. Hoofdstuk 3 behandelt de systematiek van het personeelsbudget. Hoofdstuk 4 licht per beleidsprogramma onderstaande onderdelen toe:

- Visie
- Doelenboom (strategisch doel → hoofddoelen → subdoelen → uitwerking subdoelen)
- Speerpunten in 2012
- Heroverwegingsresultaten
- PNL posten (zie ook bijlage 4)

Voor het programma Interne Zaken (4.6) bespreken we een aantal speerpunten voor 2012. Het programma Reguliere Werkzaamheden (4.7) kent geen speerpunten.

Vervolgens zetten wij in hoofdstuk 5 de beschikbare en benodigde financiële middelen tegen elkaar af. Ook worden diverse actuele financiële onderwerpen nader toegelicht.

In de bijlagen komen diverse onderwerpen aan de orde:

- Bijlage 1: Meerjarenraming 2012-2015
- Bijlage 2: Verschillenanalyse 2012-2014
- Bijlage 3: Overzicht algemene reserve
- Bijlage 4: Programma Nieuwe Lasten (PNL) 2012-2015
- Bijlage 5: Signaallijst 2012-2015
- Bijlage 6: Overzicht van heroverwegingsmogelijkheden waar niet voor gekozen is

Wij hopen u met deze kadernota voldoende handvatten te bieden om de beleidsmatige en financiële kaders voor de komende jaren te kunnen vaststellen.

Namens het college van B&W,
De burgemeester van Overbetuwe,

Elisabeth Tuijnman

2. Proces totstandkoming kadernota

In de inleiding is al genoemd dat in deze kadernota de resultaten van de heroverwegingsoperatie Schatgraven verwerkt zijn en dat daarmee deze operatie ook afgerond is. In de toekomst zal nog wel een aantal onderwerpen dat zijn oorsprong in deze operatie kent, aan de orde komen, maar vanaf nu is het weer 'business as usual'.

In dit hoofdstuk willen we graag aangeven op welke manier deze kadernota tot stand gekomen is en daartoe inzoomen op de processen die daar een belangrijke bijdrage aan hebben geleverd. Dat zijn de Schatgraversoperatie en de doorontwikkeling van het programmamanagement.

De eerste fase van de Schatgraversoperatie, in aanloop naar de kadernota 2011, heeft in vogelvlucht bestaan uit de volgende elementen¹. Begin 2010 zijn afdelingen gestart met het inventariseren van heroverwegingsmogelijkheden. Deze zijn vervolgens beoordeeld op inhoud en volledigheid door een aantal onafhankelijke ambtelijke werkgroepen. Daarnaast is toen gezocht naar mogelijkheden op personeelsgebied en naar mogelijkheden met een meer financieel-technische, niet inhoudelijke achtergrond. Met de opbrengst van met name de niet politiek inhoudelijke voorstellen is het bij de kadernota 2011 mogelijk gebleken de financiële tekorten in de jaren 2011 en 2012 op te heffen.

In de aanloop naar de kadernota 2011 is toen in overleg en afstemming met de gemeenteraad besloten meer tijd uit te trekken voor het uitwerken van de voorstellen met een meer beleidsmatig karakter. Deze bijstelling in tijd had als bijkomend voordeel dat de Schatgraversoperatie in pas kon gaan lopen met een ander belangrijk proces, te weten de doorontwikkeling van het programmamanagement. Dit proces begon ook meer handen en voeten te krijgen, waarbij de eerste inhoudelijke hoofdlijnen ontstonden van de programmacontracten, als vertaling van het collegeprogramma. Daarmee ontstond een actueel inhoudelijk toetsingskader dat goed paste bij één van de doelstellingen van de Schatgraversoperatie, namelijk dat de inhoud centraal zou staan.

Vanaf de tweede helft van 2010 zijn beide processen sterk aan elkaar gekoppeld. Ook in een aantal extra bijeenkomsten van de gemeenteraad eind 2010 en begin 2011 zijn deze trajecten in samenhang met elkaar gezien. Deze bijeenkomsten stonden in het teken van het per programma bepalen van de belangrijkste aandachtsgebieden die een plaats zouden moeten krijgen in de heroverwegingsoperatie.

De (voorlopige) programmaregisseurs hebben in deze periode een belangrijke rol gespeeld. De bestaande heroverwegingsmogelijkheden en de aanvullingen daarop vanuit de gemeenteraad zijn gekoppeld aan de doelstellingen van de programmacontracten. Daarbij zijn de heroverwegingsmogelijkheden onderverdeeld in vier categorieën: voorstellen die een zeer grote, een grote, een matige of kleine bijdrage leveren aan de programma-doelstellingen. Dit is voor het college van B&W richtinggevend geweest in het maken van keuzes bij de voorbereiding van de kadernota. Daar was immers zowel vanuit het inhoudelijke beleidskader, als vanuit het financieel meerjarenperspectief, nog alle reden toe. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de ontwikkeling die zich in het financieel meerjarenperspectief heeft voorgedaan vanaf het vaststellen van de programmabegroting 2011.

¹ In de kadernota is een meer uitgebreide schets gegeven van het verloop van de Schatgraversoperatie tot dan toe.

Terugkijkend kunnen we stellen dat de Schatgraversoperatie als geheel een goed resultaat heeft gehad. Door het samenlopen met de doorontwikkeling van het programmamanagement is de inhoudelijke verankering goed tot zijn recht gekomen. De tweede doelstelling, namelijk dat de resultaten duurzaam moeten zijn, lijkt ook uitgekomen te zijn. De voorstellen uit de kadernota 2011 hebben in de praktijk inmiddels zijn beslag gekregen, we verwachten hetzelfde effect voor de aanvullende voorstellen die in deze kadernota zijn verwerkt.

Uit bovenstaande beschrijving blijkt dat de doorontwikkeling van het programmamanagement zijn waarde heeft gehad bij de voorbereiding van deze kadernota, omdat het een inhoudelijk toetsingskader opleverde voor de heroverwegingsmogelijkheden. Ook in meer directe zin heeft het opstellen van de programmacontracten een grote bijdrage gehad bij de voorbereiding van deze kadernota. De doelen en de vertaling in speerpunten voor 2012 zijn rechtstreeks input geweest voor deze kadernota. De programmacontracten zijn daarmee ook de belangrijkste inhoudelijke onderligger voor de planning- en controlcyclus geworden.

Dat betekent overigens ook dat de doelstellingen dermate uitgewerkt en concreet moeten zijn, dat ze een goede kaderstelling mogelijk maken. Dit is in deze kadernota nog niet volledig het geval. De doelstellingen zoals ze in deze kadernota te vinden zijn, zijn niet in alle opzichten SMART geformuleerd. Dat is ook te verklaren vanuit de rol van de verschillende documenten. In deze kadernota blijkt wat per programma de strategische doelen, de hoofddoelen, de subdoelen en de uitwerking van de subdoelen zijn. Deze zijn aangevuld met wat in 2012 volgens het college van B&W de speerpunten zouden moeten zijn vanuit deze doelenboom. Wanneer vanuit de behandeling blijkt dat er bestuurlijke consensus is over de doelenboom en de speerpunten, zullen deze verder uitgewerkt worden op activiteitsniveau. Ook zijn er indicatoren in ontwikkeling, die helpen bij het verder specifiek en meetbaar maken van de doelenboom. Na vaststelling van de kadernota gaan wij hierover met uw raad in gesprek.

Kortom: in deze kadernota worden per programma ook in inhoudelijke zin de kaders geschetst, die vervolgens in de programmabegroting verder concreet gemaakt worden in de vorm van activiteiten en indicatoren.

3. Systematiek van het personeelsbudget

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de systematiek van het personeelsbudget geschetst en de financiële effecten van deze systematiek weergegeven voor de meerjarenbegroting 2012–2015.

Aanleiding

De afgelopen jaren zijn bijstellingen van de formatie en P&O-gerelateerde budgetten voorgelegd aan de raad door middel van het Programma Nieuwe Lasten (PNL). Deze aanvragen waren divers van aard en vaak op zeer gedetailleerd niveau. Zowel het college als de raad heeft aangegeven te willen werken met een personeelsbudget om daarmee te komen tot een efficiëntere besluitvorming rond de kosten van personeel.

Zoals afgesproken in de programmabegroting 2011-2014 wordt in de kadernota 2012 de systematiek en de financiële gevolgen hiervan aan de orde gesteld. De raad is tijdens de informatiebijeenkomst in januari 2011 geïnformeerd over de uitgangspunten voor het personeelsbudget.

Onderstaand worden de volgende onderwerpen nader uitgewerkt:

1. de uitgangspunten voor de systematiek van het personeelsbudget.
2. de formatieontwikkeling in 2012-2015 op basis van deze uitgangspunten.
3. de financiële effecten voor de meerjarenbegroting 2012-2015.
4. op welke wijze de financiële taakstelling van € 469.000 in verband met het nieuwe gemeentehuis is verwerkt in het personeelsbudget.
5. de evaluatiemomenten van de systematiek.

3.1 Uitgangspunten voor de systematiek van het personeelsbudget

De uitgangspunten hebben betrekking op twee zaken te weten:

- Hoe wordt de omvang van het budget bepaald bij de start van de nieuwe werkwijze per 1 januari 2012?
- Hoe ontwikkelt het budget zich qua omvang in de periode 2012 t/m 2014?

Uitgangspunten:

1. Het personeelsbudget bestaat uit 3 onderdelen te weten: loonkostenbudget, loongerelateerde personeelskosten (bijv. opleidingsbudget) en niet-loongerelateerde personeelskosten (bijv. werving en selectie).
2. Het loonkostenbudget voor de structurele formatie wordt gebaseerd op de maximaal toegestane bruto formatie-omvang maal de gemiddelde loonsom.
3. De maximaal toegestane structurele formatie-omvang wordt gebaseerd op de Overbetuwnorm (O-norm). Dit is een lokale variant op de Berenschotnorm (B-norm).
4. Het vertrekpunt voor de O-norm is de omvang van de formatie van 315 fte per 1 januari 2011 en de daarbij behorende norm van 6,85 fte (i.p.v. 7,2 fte conform de B-norm op 1/1/2011) per 1.000 inwoners.
5. De norm ontwikkelt zich conform de trend van de B-norm, waarbij de Overbetuwse correcties van kracht blijven.
6. De volgende methodes voor de indexering van de deelbudgetten worden toegepast:
 - de algemene salaris- en sociale premieontwikkeling;
 - een vast percentage van het loonkostenbudget (bijv. opleidingsbudget is 1,75% van het loonkostenbudget);
 - de algemeen geldende regeling rond de afwijking nullijn (bijv. bij het Arbo-budget);
 - daarnaast geldt voor een aantal deelbudgetten dat de uitgaven worden begroot op basis van de werkelijke kosten en voor een aantal moeilijk te beïnvloeden deelbudgetten wordt uitgegaan van het bedrag dat is opgenomen in de begroting 2011 (bijv. reis- en verblijfkosten).
7. Financiële positieve of negatieve bijstellingen van het personeelsbudget vinden plaats bij mutaties die minimaal € 50.000 per jaar bedragen. Dit kunnen mutaties zijn die bijvoorbeeld betrekking hebben op besluitvorming van de gemeente zelf (uitbesteding van taken), geoordeelde budgetten die landelijk worden toegekend (bijv. decentralisatie van taken), intergemeentelijk werken of nieuw personeelsbeleid.
8. De omvang van het personeelsbudget is onafhankelijk van compensatie vanuit de algemene uitkering die betrekking heeft op algemene salaris- en sociale premieontwikkeling.

3.2 Formatieontwikkeling in de periode 2012-2015

In uitgangspunt 3 is opgenomen dat de maximaal toegestane structurele formatieomvang wordt gebaseerd op de O-norm, wat een lokale variant is op de B-norm. Daarnaast is bij uitgangspunt 6 aangegeven dat de norm zich ontwikkelt conform de trend van de B-norm, waarbij de Overbetuwse correcties van kracht blijven. Hiervan uitgaande ziet de formatieontwikkeling er in 2012-2015 als volgt uit:

	1/1/2011*	1/1/2012	1/1/2013	1/1/2014	1/1/2015
Inwonersontwikkeling**	46.000	46.550	47.100	47.650	48.200
B-norm***	7,20	7,25	7,30	7,30	7,35
Aantal fte	331	337	344	348	354
O-norm****	6,85	6,90	6,95	6,90	6,90
Aantal fte	315	321	327	329	333
Toename formatie		6	6	2	4
Personele consequenties Kadernota 2012****		-1			
Toename formatie		5	6	2	4
Totaal verschil aantal fte B-norm t.o.v. O-norm	16	17	17	19	21

* 2011 is opgenomen om de vergelijking t.o.v. 2012 inzichtelijk te maken.

** De prognose is gebaseerd op de inwonersontwikkeling zoals opgenomen in de kadernota 2012.

*** De B-norm is 7,0 fte bij 42.425 inwoners en 7,7 fte bij 53.349 inwoners.

De B-norm zoals opgenomen in bovenstaand overzicht is een doorvertaling van de 7 fte naar de 7,7 fte.

**** Op de O-norm heeft een neerwaartse Overbetuwse correctie plaatsgevonden van 0,35 fte per 1000 inwoners. Deze correctie heeft te maken met de 8 fte die in 2011 in het kader van de operatie Schatgraven is bezuinigd. Daarnaast is vanaf 1/1/2014, voor de duur van 4 jaar, een neerwaartse correctie opgenomen van 0,05 fte. Deze correctie heeft te maken met de efficiencytaakstelling op de formatie die is afgesproken in verband met het nieuwe gemeentehuis. Daarnaast is de personele consequentie van de kadernota 2012 (1 fte) verwerkt. Dit effect is nog niet in de O-norm verwerkt.

3.3 Financiële effecten voor de meerjarenbegroting 2012-2015

De bovenstaande uitgangspunten voor het personeelsbudget hebben de volgende financiële effecten voor de meerjarenbegroting 2012-2015.

Onderwerp	2012	2013	2014	2015
Verhoging loonkostenbudget o.b.v. O-norm*	- 333.000	-342.000	- 260.000	- 387.000
Verhoging loongerelateerde en niet-loongerelateerde personeelskosten	- 4.966	- 24.075	- 14.000	- 20.000
Efficiencytaakstelling i.v.m. nieuwe gemeentehuis			136.000	144.000
Personele consequenties kadernota 2012***	57.000			
Totaal jaarlijkse toename personeelsbudget**	- 280.966	- 366.075	-138.000	-263.000

* De ontwikkeling van het loonkostenbudget komt tot stand door de ontwikkeling van de formatie per jaar (zie overzicht 1) x de gemiddelde loonsom (bijv. loonsom op 1/1/2012 : fte's = gemiddelde loonsom).

** De ontwikkeling van het personeelsbudget is excl. de algemene salaris- en sociale premieontwikkeling zoals opgenomen bij uitgangspunt 8. Dit zijn de zogenaamde niet beïnvloedbare uitgaven. Deze uitgaven worden normaliter deels of geheel gecompenseerd vanuit de algemene uitkering.

*** Deze correctie heeft betrekking op de personele gevolgen van de heroverwegingsresultaten in deze kadernota. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de heroverwegingsresultaten bij programma Interne zaken.

Voor de volledigheid wijzen wij u erop dat in de meerjarenraming op basis van bestaand beleid de verwachte verhogingen van de salariskosten op basis van de CAO is verwerkt van gemiddeld structureel 1,5% per jaar (inclusief eventuele extra sociale lasten, pensioenpremies, etc.).

3.4 Efficiency taakstelling in verband met het nieuwe gemeentehuis

In verband met de voorgenomen bouw van het nieuwe gemeentehuis is afgesproken dat een financiële taakstelling van € 469.000 op het personeelsbudget gerealiseerd moet worden. In de toekomst gaan we van meerdere locaties naar één gemeentehuis. De verwachting is dat dit efficiencyvoordelen zal opleveren.

De financiële taakstelling van € 469.000 mag gefaseerd in een periode van 4 jaar gerealiseerd worden. In bovenvermeld overzicht zijn de eerste stappen van die taakstelling verwerkt in de jaarschijven 2014 en 2015. Zoals u kunt zien, hebben er in die jaarschijven correcties plaatsgevonden van resp. € 136.000 en € 144.000 (minder verhoging aantal FTE's, dan op basis van de normen is toegestaan). Hiermee is dus al € 280.000 van de taakstelling gerealiseerd.

Laatstvermeld bedrag is in de meerjarenraming in 2014/2015 als structurele financiële ruimte geraamd ter dekking van een deel van de structurele lasten van de nieuwe huisvesting.

3.5 Evaluatie

De benchmark formatieomvang wordt 1x per 4 jaar uitgevoerd voor onze organisatie. In 2014 (laatste was in 2010) vindt een benchmark plaats. De systematiek rond het personeelsbudget wordt toegepast tot 2015. De benchmark die in 2014 plaatsvindt, wordt gekoppeld aan de evaluatie die in het 1e kwartaal 2014 plaatsvindt. Op basis van deze evaluatie worden nieuwe afspraken gemaakt over de verdere ontwikkeling van de systematiek.

Tussentijds (2012 tot 2015) wordt de ontwikkeling van de benchmarknorm aan de hand van de algemeen beschikbare onderzoeken gemonitord.

4. Beleidsmatig kader

4.1 Programma Samenleven

Visie

Het programma Samenleven heeft als doel de beschikbare middelen zo in te zetten, dat zij een maximale bijdrage leveren aan een zelfredzame en verantwoordelijke samenleving. Ons beleid moet inwoners uitdagen te denken in plichten en verantwoordelijkheden in plaats van in claims en rechten. De gemeente neemt een meer faciliterende en regisserende rol in en stimuleert zelfredzaamheid en participatie. Mensen die (tijdelijk) minder in staat zijn zichzelf te redden, kunnen rekenen op de hulp die nodig is om zelfredzaam te kunnen zijn of blijven.

Doelenboom

(Zie volgende pagina)

Strategisch doel: Een verantwoordelijke en zelfredzame Overbetuwse samenleving		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
1. Meer verantwoordelijkheid bij inwoners, verenigingen en instellingen voor de aanpak van maatschappelijke opgaven	1.1 Versterken formele en informele netwerken	1.1.1 Met vrijwilligersorganisaties komen tot structuren die vrijwilligerswerk stimuleren en ondersteunen 1.1.2 Actief ondersteunen en begeleiden van mantelzorgers 1.1.3 Behoeftte aan hulp wordt adequaat gesignaleerd en opgepakt door de juiste organisatie/instelling. Daar waar dat nodig is weten instellingen elkaar te vinden 1.1.4 Verenigingen bieden een ruim aanbod aan activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden en zijn in staat, naast hun reguliere verenigingsactiviteiten, breder maatschappelijk betrokken te zijn 1.1.5 De gemeente betreft inwoners bij het maken van maatschappelijk beleid en de uitvoering daarvan
	1.2 Belonen en stimuleren van activiteiten uit de samenleving gericht op samenwerking en participatie	1.2.1 Gemeentelijke accommodaties nodigen uit tot ontmoeting en het organiseren van activiteiten 1.2.2 Het beleid van de gemeente daagt de samenleving uit tot het nemen van initiatieven gericht op "meedoen" 1.2.3 De gemeente zoekt actief naar win-win-situaties in logische verbindingen tussen activiteiten in de samenleving, organisaties, verenigingen en beleidsdoelen

Strategisch doel: Een verantwoordelijke en zelfredzame Overbetuwse samenleving		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
2. Verbeteren en bevorderen van de zelfredzaamheid van inwoners, die (tijdelijk) niet in staat zijn voor zichzelf, het huishouden waar zij deel van uitmaken en hun bredere sociale netwerk te zorgen	2.1 Maatwerk op individueel niveau, gericht op zelfredzaamheid in het dagelijks leven en met beroep op eigen mogelijkheden	2.1.1 Wmo-voorzieningen zijn passend bij de persoonlijke situatie en gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid 2.1.2 Inwoners die in een situatie terechtkomen waar zij alleen niet meer uitkomen, krijgen hulp gericht op het terugkrijgen en behoud van hun zelfredzaamheid 2.1.3 Informatie over voorzieningen en hulp is makkelijk en snel te vinden en te verkrijgen
	2.2 Stimuleren maatschappelijke participatie van mensen die ongewild aan de kant dreigen te komen staan	2.2.1 De gemeente zet actief in op en ondersteunt activiteiten gericht op het tegengaan van vereenzaming van 75+-ers 2.2.2 Inwoners die langs de kant dreigen te komen staan, worden actief gestimuleerd om te participeren

Speerpunten in 2012

Het belangrijkste speerpunt van dit programma komt voort uit het strategische doel: de verantwoordelijkheid en de zelfredzaamheid in de samenleving te stimuleren. Alle nieuwe activiteiten en beleid toetsen wij aan hun bijdrage aan dit doel. Ook kijken wij hoe bestaand beleid beter kan gaan bijdragen aan de doelen van dit programma. In 2012 krijgen de volgende uitwerkingen van subdoelen extra aandacht:

1.1.1/1.1.2

In 2012 werken wij het vrijwilligersbeleid uit en maken wij een start met het uitvoeringsplan. In dit beleid krijgen ook maatschappelijke stages en mantelzorg een plaats. Daarnaast gaan wij actief aan de slag met de ondersteuning van mantelzorgers.

1.1.4

Binnen dit doel geven wij uitvoering aan de in 2011 vastgestelde nota sportbeleid. De activiteiten die wij uitvoeren moeten bijdragen aan een bredere maatschappelijke inzet van verenigingen.

2.1.1/2.1.2

Voor het realiseren van deze doelstellingen zetten wij ons actief in voor “de kanteling” binnen de WMO. Wij zetten dit breed door naar de andere beleidsvelden waarin hulp aan inwoners centraal staat.

2.2.2

De activiteiten binnen dit doel hebben een sterke link naar doelstelling 1.1.1 (vrijwilligersbeleid). De activiteiten zijn voor een belangrijk deel gericht op activeren en meedoen. Een goed vrijwilligersbeleid is de basis hiervoor.

Heroverwegingsresultaten

Zeer grote bijdrage aan programmadoelstelling		
WMO welzijnsdiensten Voorstel: in aantal stappen beëindigen maaltijddienst en invoegen in minimabeleid. Effect: het hulpaanbod vanuit de gemeente verschaalt <i>* in totaal € 50.000 t.o.v. 2011</i>	2012	12.000
	2013	13.000
	2014	12.000
	2015	13.000*
Depressiepreventieproject (PNL-post 2010-2013 nr. 50) Voorstel: project (gedeeltelijk) afbouwen in 2 jaar. Effect: de gemeentelijke betrokkenheid bij deze doelgroep wordt afgebouwd, waarmee het hulpaanbod mogelijk verschaalt.	2012	17.704
WMO, invoeren eigen bijdrage Voorstel: het invoeren van een eigen bijdrage bij de WMO, met uitzondering van rolstoelen. Effect: mogelijke afname in gebruik van voorzieningen. <i>* in totaal € 360.000 t.o.v. 2011</i>	2012	80.000
	2013	80.000
	2014	100.000
	2015	100.000*
Materiële uitgaven integraal veiligheidsbeleid Voorstel: onderdelen van het in 2010 vastgestelde veiligheidsbeleid niet uitvoeren. Effect: mogelijk een afname in objectieve veiligheid (toename jongerenoverlast, verloedering leefomgeving, toename kosten herstel vandalisme, toename voertuigcriminaliteit, meer drugs- en alcoholoverlast, verlaging veiligheid op bedrijventerreinen, meer overlast van horeca en bij evenementen, afname verkeersveiligheid, toename onveiligheid in en om scholen).	2014	37.123
Minimazorg/voorlichting/armoedebeleid Voorstel: herijken minimabeleid (efficiencyslag: afschaffen lokale regelingen, samenwerking regio, e.d.). Effect: minder mensen kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer	2012	5.000
Grote bijdrage aan programmadoelstellingen		
Alcohol- en drugsbeleid jongeren Voorstel: minder budget beschikbaar stellen voor dit beleid. Effect: aandacht voor problematiek kan minder breed uitgedragen worden.	2012	30.000

Matige bijdrage aan programmadoelstellingen		
Bibliotheken Voorstel: het totale budget bedraagt € 868.224. Elke procent bezuiniging leidt tot een financieel voordeel van € 8.682. Voorstel is een bezuiniging van 10% = € 86.822. Verder is het voorstel een bezuiniging te realiseren van € 22.000 door de aanvullende huisvestingssubsidie stop te zetten. Totaal: € 108.882. Effect: mogelijke vershraling van de toegankelijkheid (locaties) en mindere kwaliteit van het aanbod, alsmede de stagnerende ontwikkeling van deze voorziening.	2012	108.822
Sportsubsidiëring Voorstel: het afbouwen van de jeugdlidsubsidie in een aantal jaren. De subsidie aan gehandicaptensport blijft wel bestaan. Effect: er kan onrust bij verenigingen ontstaan vanwege de wegvallende subsidie. Anderzijds komt er nieuw beleid voor in de plek dat we samen met het veld willen vormgeven. <i>* in totaal € 110.000 t.o.v. 2011</i>	2012 2013 2014 2015	28.000 27.000 28.000 27.000*
Cultuurnota eenmalige posten Voorstel: besparing op Historisch en Cultureel Informatiepunt en leskisten. Effect: vershraling van het cultuuraanbod en daardoor verlaging van het ambitieniveau.	2012	5.500 incidenteel
Bestemmingsreserve Kunstwerken Voorstel: deze bestemmingsreserve is o.a. gevuld met de zgn. UPC-gelden. Een deel daarvan dient specifiek ingezet te worden (in overeenkomst vastgelegd) voor culturele doelen. Voor een restbedrag (ca. € 60.000) geldt deze verplichting niet. Dit deel kan als bezuiniging ingezet worden. Effect: lager aanbod aan kunstwerken en hierdoor een lager ambitieniveau van de cultuurnota.	2012	60.000 incidenteel
Kleine bijdrage aan programmadoelstellingen		
Bestemmingsreserve cultureel erfgoed Voorstel: in deze bestemmingsreserve, die een omvang heeft van € 153.725, is een vrije ruimte aanwezig van bijna € 30.000. Voorgesteld wordt hiervan € 20.000 mee te nemen als heroverwegingsresultaat. Effect: een lager ambitieniveau op het gebied van het cultureel erfgoed	2012	20.000 incidenteel
Ontwikkelingssamenwerking (2012) Voorstel: in 3 gelijke stappen (2012-2014) afbouwen van de waarderingssubsidie. Effect: Stichting Ontwikkelingssamenwerking Elst wordt niet meer ondersteund. <i>* in totaal € 3.159 t.o.v. 2011</i>	2012 2013 2014	1.000 1.000 1.159*
Kwijtschelding hondenbelasting Voorstel: afschaffen kwijtschelding van hondenbelasting voor de eerste hond. Voor meer dan één hond wordt al geen kwijtschelding verleend. Effect: het afschaffen treft een aantal huishoudens. Zij kunnen de hondenbelasting wel voorkomen: de keuze voor een hond houdt ook een belastingplicht in.	2012	7.000

Dit resulteert voor dit programma in de volgende heroverwegingsbedragen:

Jaar	Structureel	Incidenteel
2012	€ 289.526	€ 85.500
2013	€ 121.000	
2014	€ 178.282	
2015	€ 140.000	
Cum.	€ 728.808	

Nadere onderzoeken

Besloten is binnen dit programma het volgende onderzoek te starten:

- Onderzoek in hoeverre het uitgangspunt van het STA-beleid dat kostendekkende tarieven in rekening worden gebracht, op alle terreinen op de juiste wijze toegepast wordt en welke verhoging van de huuropbrengst te realiseren valt indien blijkt dat deze niet overal juist wordt toegepast.

PNL posten

PNL-posten 2012-2015 uit bijlage 4 (met vermelding nummers uit PNL)							
Structurele nieuwe lasten:							
Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011							
Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invester. BCF	2012	2013	2014	2015
1a.	WMO: Hogere kapitaallasten door hoger invest.bed	2012	183.000	41.686			
1b.	WMO: Hogere kapitaallasten door hoger invest.bed	2013	183.000		41.686		
			TOTAAL	41.686	41.686	0	0
Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012							
Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invester. BCF	2012	2013	2014	2015
2a.	Realisatie Ruimte voor 12+ jeugd	2012	50.000	3.844			
2b.	Onderhoudsbudget ruimte 12+ jeugd	2012	(exploitatie)	5.000			
2c.	Realisatie Ruimte voor 12+ jeugd	2013	100.000		7.688		
2d.	Onderhoudsbudget ruimte 12+ jeugd	2013	(exploitatie)		10.000		
3.	Bemensing inform. en adv.punt Vluchtenlingenwer	2012	(exploitatie)	25.800			
4.	Jongerencentrum 'De Uitvlucht'	2012	267.000	14.510			
			TOTAAL	49.154	17.688	0	0
Eenmalige nieuwe lasten:							
Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011							
Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Eenmalig BCF	2012	2013	2014	2015
2.	Fietsenstalling	2012	60.000	60.000			
			TOTAAL	60.000	0	0	0
Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012							
Geen.							

4.2 Programma Leren & Werken

Visie

Voor iedere inwoner van de gemeente Overbetuwe is het belangrijk dat hij of zij in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is het afronden van een opleiding die het mogelijk maakt een plaats op de arbeidsmarkt te bemachtigen. De weg daar naar toe start al op zeer jonge leeftijd. Wij willen daarom als gemeente kinderen en jongeren optimaal de kans bieden hun schoolcarrière succesvol te doorlopen.

Voor iedereen moet het mogelijk zijn naar vermogen betaald werk te krijgen. Het vinden van betaald werk kan binnen en buiten de gemeentegrenzen plaatsvinden. Daarom benutten we ook de kansen die zich op de regionale arbeidsmarkt voordoen. Noodzakelijk hiervoor is een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en een goede lokale en regionale samenwerking.

Diegenen die (tijdelijk) niet in staat zijn in hun eigen levensonderhoud te voorzien, stimuleren wij naar vermogen te participeren.

Doelenboom

Strategisch doel: Iedereen voorziet in zijn eigen levensonderhoud of volgt een opleiding of en traject om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
1. Optimale ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren van 0 tot 27 jaar	1.1 Versterken van voor- en vroegschoolse voorzieningen	1.1.1 Voor- en vroegschoolse voorzieningen bieden een dekkend aanbod van VVE 1.1.2 Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven werken intensief samen om de kwaliteit van voorschoolse voorzieningen op een hoger peil te brengen 1.1.3 Instellingen die werken met jonge kinderen werken samen om ontwikkelingsachterstanden tijdig te signaleren en aan te pakken
	1.2 Versterken van de doorlopende leerlijn	1.2.1 Onderwijsinstellingen hebben duidelijke afspraken gemaakt over de overdracht naar een volgend onderwijsniveau, door het invoeren van overdrachtsformulieren en het invoeren van “warme” overdracht als de situatie daar om vraagt 1.2.2 Instellingen die werken op het gebied van onderwijs, zorg, welzijn, sport en cultuur werken samen om ontwikkeling van jongeren en kinderen breed te stimuleren 1.2.3 Schoolverzuim wordt tot een minimum beperkt

Strategisch doel: Iedereen voorziet in zijn eigen levensonderhoud of volgt een opleiding of en traject om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
	1.3 Verhogen van de kans dat jongeren hun opleiding met minimaal een startkwalificatie afronden	1.3.1 Instellingen werken samen om voortijdig schoolverlaten tot een minimum te beperken 1.3.2 Jongeren tot 27 jaar, die voortijdig het onderwijs verlaten, worden opgespoord en teruggeleid naar een opleiding, toegeleid naar betaald werk of opgenomen in een zorgtraject 1.3.3 Jongeren tot 27 jaar, die geen startkwalificatie hebben, beschikken over een ervaringscertificaat
2. Optimale aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt	2.1 Versterken en vormen van netwerken van ketenpartners (onderwijs, instellingen, kenniscentra, overheden)	2.1.1 De gemeente initieert, stimuleert en faciliteert het opzetten van een Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) 2.1.2 Het concept "Leerdorp Elst" wordt doorontwikkeld in samenwerking met de ketenpartners en breder toegepast in de gemeente
	2.2 Verhogen van de kennis van jongeren over banen, werk en arbeidsmarkt met het oog op beroepskeuze	2.2.1 Voor alle scholieren, met name VMBO- en MBO-scholieren, zijn geschikte en gevarieerde stageplaatsen beschikbaar 2.2.2 Ketenpartners spelen een nadrukkelijke rol in de informatievoorziening over werk en banen op scholen

Strategisch doel: Iedereen voorziet in zijn eigen levensonderhoud of volgt een opleiding of en traject om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
3. Iedereen is in staat naar vermogen te participeren op de arbeidsmarkt	3.1 Versterken van de lokale arbeidsmarkt	3.1.1 Overbetuwe heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven 3.1.2 Waar mogelijk benutten wij de kansen binnen de diverse sectoren om de werkgelegenheid te bevorderen
	3.2 Verhogen van het aantal inwoners dat in zijn eigen levensonderhoud voorziet	3.2.1 Iedereen die in een uitkeringssituatie terecht komt, wordt binnen zijn/haar mogelijkheden begeleid naar een passende vorm van (arbeids)participatie 3.2.2 Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn beter op elkaar afgestemd door gerichte aanbodversterking in re-integratietrajecten en ombuiging van de vraag van werkgevers 3.2.3 Gemeente en bedrijfsleven ontwikkelen samen instrumenten om uitval van laagopgeleiden en onopgeleiden te voorkomen

Speerpunten in 2012

In 2012 richten wij ons vooral op het eerste hoofddoel en subdoel 3.2. De reden hiervoor is dat de beleidsontwikkeling van de activiteiten, die bijdragen aan deze doelen, al is ingezet in 2010 en 2011. De uitwerking vindt grotendeels plaats in 2012.

Ook binnen de andere subdoelen vinden natuurlijk inspanningen plaats, die bijdragen aan de programmadoelen. Deze liggen echter meer in de reguliere lijn of krijgen in 2012 iets minder specifieke aandacht.

Daarnaast maken wij in 2012 een planning voor de start van de activiteiten genoemd onder de andere doelen. Omdat dat veelal nieuwe activiteiten betreft, vraagt dit een goede voorbereiding en afstemming.

Hieronder lichten wij kort de speerpunten nader toe.

1.1 Het versterken van voor- en vroegschoolse voorzieningen

In 2012 vindt de nadere uitwerking plaats van de harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang. Door de veranderingen in de wetgeving met de komst van de wet OKE zijn wij genoodzaakt ons beleid aan te passen. Daarnaast ligt er een onderzoeksvraag in het kader van de operatie Schatgraven. De beleidsvoorbereiding en besluitvorming zijn gepland in 2011.

1.2 Het versterken van de doorgaande leerlijn

De inspanningen die bijdragen aan dit subdoel liggen vooral op het gebied van leerplicht en de uitvoering van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) in samenwerking met de partners. Alle overstapmomenten krijgen hierin extra aandacht.

Naast de reguliere inzet van de leerplicht, letten wij extra op ziekteverzuim door scholieren. Frequent ziekteverzuim kan duiden op achterliggende problemen. Deze kunnen wij door een goede registratie van het verzuim en tijdig reageren vroegtijdig aanpakken.

1.3 Verhogen van de kans dat jongeren hun opleiding met minimaal een startkwalificatie afronden

Lokaal en in regionaal verband zetten wij in op het terugleiden van voortijdig schoolverlaters naar een opleiding. Wij besteden extra aandacht aan het opsporen van jongeren, die “uit het zicht” zijn geraakt.

3.2 Verhogen van het aantal inwoners dat in zijn eigen levensonderhoud voorziet

Binnen dit programmadoel zetten wij de beschikbare instrumenten in op het activeren van mensen met een uitkering. Wij zetten hiervoor een aantal nieuwe instrumenten in, zoals de regeling Werken naar Vermogen en SROI ('social return on investment'). Daarnaast onderzoeken wij of wij bestaande instrumenten meer voor de realisatie van dit subdoel kunnen inzetten.

Heroverwegingsresultaten

Zeer grote bijdrage aan programmadoelstelling		
Schoollogopedie Voorstel: de dienstverleningsovereenkomst met de Maatschap van Logopedisten niet verlengen (peuterscreening wordt wel voortgezet). Zij screenen de leerlingen met een grote preventieve werking. Behandelkosten zijn voor de ouders. Effect: door wegvallen van screening is de kans aanwezig dat leerlingen taal- en spraakproblemen onnodig houden en/of ontwikkelen. <i>* het vergt een eenmalige inzet van € 10.000 om dit structurele effect te kunnen realiseren</i>	2012	60.000*
Kleine bijdrage aan programmadoelstellingen		
Boomplantdag Voorstel: niet meer deelnemen aan de landelijke boomplantdag. Effect: wellicht minder natuurbesef bij leerlingen en minder aanplant nieuwe bomen.	2012	2.632
Jeugd en verkeer Voorstel: uitgaven terugbrengen tot niveau van 2008 en daarmee € 10.000 besparen. Effect: minder (educatieve) verkeersveiligheidsaandacht voor de schoolgaande jeugd en tevens heeft dit voorstel tot gevolg dat verkeersveiligheidsprojecten rondom basisscholen mogelijk niet meer kunnen worden uitgevoerd.	2012	10.000

Dit resulteert voor dit programma in de volgende heroverwegingsbedragen:

Jaar	Structureel	Incidenteel
2012	€ 72.632	-
2013	-	
2014	-	
2015	-	
Cum.	€ 72.632	

PNL posten

PNL-posten 2012-2015 uit bijlage 4 (met vermelding nummers uit PNL)

Structurele nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invester. BCF	2012	2013	2014	2015
3a.	Investeringen huisv. onderwijs	2012	32.495	3.026			
	Aanvullende investeringen 2013 tov. Schatgraven	2013	64.863		6.040		
4.	Peuterspeelzalen: extra subsidiebehoefte 2012	2012	(exploitatie)	17.140			
	TOTAAL			20.166	6.040	0	0

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invester. BCF	2012	2013	2014	2015
5a.	Grondaankoop scholenzonde Westeraam	2013	825.000		37.125		
5b1.	Infrastructuur scholenzonde Westeraam	2012	900.000	69.189			
5b2.	Infrastructuur scholenzonde Westeraam	2014	300.000			23.063	
5c.	Vervangende nieuwbouw OBC	2013	2.559.223		139.076		
5d.	Vervangende nieuwbouw OBC	2014	2.559.223			139.076	
6.	Natuur- en Milieu Educatie (NME)	2012	(exploitatie)	30.000			
	TOTAAL			99.189	176.201	162.139	0

Eenmalige nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Eenmalig BCF	2012	2013	2014	2015
7.	Subsidie inhoudelijke samenwerking brede school	2012	40.000	40.000			
8a.	Faciliteren parkmanagement Elst Zuidoost	2012	125.000	125.000			
8b.	Glasvezel i.c.m. realiseren camarabew. Elst Zuidoost	2012	75.000	75.000			
8c.	Glasvezel i.c.m. realiseren camarabew. Elst Zuidoost	2013	75.000		75.000		
8d.	Uitv. Subsidiered. Gevelstimuleringsf. Elst Zuidoost	2012	50.000	50.000			
8e.	Uitv. Subsidiered. Gevelstimuleringsf. Elst Zuidoost	2013	25.000		25.000		
8f.	Uitv. Subsidiered. Gevelstimuleringsf. Elst Zuidoost	2014	25.000			25.000	
8g.	Uitv. Subsidiered. Gevelstimuleringsf. Elst Zuidoost	2015	25.000				25.000
8h.	Vervoersmanagement Elst Zuidoost	2012	150.000	150.000			
	TOTAAL			440.000	100.000	25.000	25.000

4.3 Programma Wonen

Visie

De Toekomstvisie+ beschrijft de gewenste identiteit van de gemeente. Voor het programma Wonen is relevant dat hierbij de vraag wordt gesteld hoe we in de verschillende dorpen en wijken gaan samenwerken aan leefbaarheid. Vandaar dat de visie (ook wel genoemd 'strategisch doel') van het programma Wonen als volgt is geformuleerd: een prettige leefomgeving voor de inwoners van Overbetuwe. Dit komt terug in het hoofdstuk 'Wonen' van het collegeprogramma 2010-2014 en bij één van de daarin genoemde kwaliteitskenmerken; leefbaarheid. Extra inzet ligt juist daar voor de hand. Vandaar dat de uitdaging voor het programma Wonen zich op het vlak van leefbaarheid bevindt.

Doelenboom

Strategisch doel: Een prettige leefomgeving voor de inwoners van Overbetuwe.		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
1. Vergroten aansluiting leefomgeving bij behoeften van inwoners	1.1 Vergroten flexibiliteit woning en leefomgeving	1.1.1 Vormen van woningbouw (en kaders daarvoor) met voldoende ruimte voor flexibiliteit 1.1.2 Basisniveau openbare ruimte (beheer, kwaliteit) met mogelijkheden voor meer flexibele inrichting
	1.2 Het vergroten van de betrokkenheid van bewoners op woning en leefomgeving	1.2.1 Vormen van woningbouw gericht op invloed door (toekomstige) bewoners 1.2.2 Dorpsgericht werken gericht op betrokkenheid van inwoners bij de leefomgeving

Speerpunten in 2012

Het programma Wonen benoemt vervolgonderzoeken die noodzakelijk zijn om te komen tot activiteiten die bij kunnen dragen aan het programmadoel. Hieronder een overzicht van deze onderzoeken die voorzien zijn in 2012.

Flexibiliteit woning

Voor flexibiliteit van de woning is voldoende fysieke ruimte van belang. Bij nieuwbouw stelt de gemeente eisen aan de minimale oppervlakte. Wat kan de gemeente nog meer doen om flexibiliteit van woningen te vergroten? Uit dit onderzoek volgt welke activiteiten bij kunnen dragen aan meer flexibiliteit van of in de woning.

Afstemming en informatievoorziening

Diverse partijen houden zich bezig met het 'beheer' van een dorp of wijk. Denk aan inwoners(collectieven), wijkplatforms of dorpsraden, corporaties, welzijnsorganisaties, wijkagent en de gemeente. Uit dit 'beheer' ontvangen de betrokken partijen concrete waardevolle informatie over de ervaring van leefbaarheid. Deze bestaande contacten willen we herwaarderen en actualiseren. Daarom wordt voorgesteld om te onderzoeken hoe de informatievoorziening over leefbaarheidsaspecten dan adequaat kan worden opgepakt. Vanzelfsprekend met aandacht voor afstemming tussen én rollen en verantwoordelijkheden van de partijen. Op die manier kunnen we - vaak op operationeel niveau - blijven werken aan het oplossen of voorkomen van een ervaren probleem qua leefbaarheid.

Dorpsgericht werken

Welke (combinaties van) activiteiten binnen dorpsgericht werken dragen bij aan meer betrokkenheid van inwoners bij de directe leefomgeving? Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de gehele range aan onderwerpen die leefbaarheid betreft.

Heroverwegingsresultaten

n.v.t.

PNL posten

PNL-posten 2012-2015 uit bijlage 4 (met vermelding nummers uit PNL)

Structurele nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. BCE	2012	2013	2014	2015
9	Woningmarktmonitor	2012	(exploitatie)	10.000			
			TOTAAL	10.000	0	0	0

Eenmalige nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Geen.

4.4 Programma Verkeer

Visie

Binnen het programma Verkeer willen we dat voor alle inwoners de voorzieningen als openbaar vervoer, gemeentelijke instellingen, zorginstellingen en recreatiegelegenheden bereikbaar zijn. De mate van bereikbaarheid kan per dorp verschillen. Ketenmobiliteit is hierbij een sleutelbegrip: voorzieningen worden beter bereikbaar door het openbaar vervoer te verbeteren (kwalitatief en kwantitatief), maar ook door veilige fietspaden aan te leggen. Het vergroten van de verkeersveiligheid moet uitnodigen tot een intensiever gebruik van de verschillende verbindingen.

Doelenboom

Strategisch doel: Een optimale bereikbaarheid van de voorzieningen		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
1. Het verbeteren van de ketenmobiliteit	1.1 Het versterken van de OV knooppunten	1.1.1 Markt stimuleren faciliteiten te realiseren 1.1.2 Onderzoek nut en noodzaak extra knooppunt 1.1.3 Faciliteren RO beleid
	1.2 Gebruik OV aantrekkelijker maken	1.2.1 Verbeteren comfort (bushokjes, fietsstalling, verlichting, parkeervoorziening) 1.2.2 Stimuleren verhoging frequentie, aantal lijnen en verbetering aansluiting (netwerk)

Strategisch doel: Een optimale bereikbaarheid van de voorzieningen		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
	1.3 Efficiënte inzet gemeentelijke middelen	1.3.1 Onderzoek nut en noodzaak vrij reizen (bijv. 65+ ers) 1.3.2 Samenwerking met buurgemeenten voor aanbesteding t.b.v. vervoersvoorzieningen (gehandicapten, leerlingen)
2. Het waarborgen van de bereikbaarheid van de voorzieningen in en vanuit de diverse kernen	2.1 Voor iedereen een acceptabele reistijd naar voorzieningen	2.1.1 Onderzoek naar toekomstige verkeersknooppunten 2.1.2 Opstellen koersdocument Gemeentelijk Mobiliteitsplan
	2.2 Bewustwording mobiliteitskeuze	2.2.1 Criteria opstellen voor acceptabele reistijd tot OV opstappunt 2.2.2 Communicatieplan opstellen modaliteiten 2.2.3 Gedragbeïnvloeding
	2.3 Veilige voet- en fietsverbindingen	2.3.1 Verbeteren verbindingen tussen OV knooppunten en scholen/bedrijvenparken (relatie met programma L&W) 2.3.2 Opstellen kwaliteitscriteria fiets- en wandelpaden
	2.4 Parkeervoorzieningen op maat	2.4.1 Criteria opstellen voor verschillende parkeervoorzieningen

Strategisch doel: Een optimale bereikbaarheid van de voorzieningen		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
3. Het optimaliseren van digitale bereikbaarheid	3.1 Uitbreiden telewerken	3.1.1 Stimuleren realisatie flexplekken 3.1.2 Subsidieregeling telewerken
	3.2 Verbeteren zorg op afstand	3.2.1 Subsidie voor digitale bereikbaarheid 3.2.2 Stimuleren zorgaanbieders (artsen, zorgcentra en thuiszorg)
	3.3 Optimaliseren digitale productverlening overheid	3.3.1 Inventarisatie welke producten digitaal aangeboden kunnen worden 3.3.2 Uitbreiden digitale dienstverlening
	3.4 Versterken samenwerking zakelijke markt	3.4.1 Glasvezel in nieuwbouwprojecten 3.4.2 Stimuleren vraagbundeling voor gezamenlijke aanschaf glasvezel

Speerpunten in 2012

2.1.2/2.2.1/2.3.1/2.3.2/2.4.1

Het bestaande GMO loopt tot 2013. Door het opstellen van een koersdocument waarin meetbare criteria en doelen worden geformuleerd op diverse aspecten als veiligheid, reistijd en leefbaarheid leveren wij een bijdrage aan de bereikbaarheid van de voorzieningen. In een latere fase kunnen wij een uitwerkingsdocument opstellen. Op de signaallijst voor 2012-2015 is een actualisatie van het GMO en het uitwerkingsplan opgenomen. Met de actualisatie is reeds begonnen, maar hierbij is vooralsnog geen invulling gegeven aan de programmadoelen van dit programma.

3.2.2/3.3.2/3.4.2/1.1.4

Digitale bereikbaarheid biedt mogelijkheden om verkeer af te laten nemen. Daarvoor zetten we in op vraagbundeling en samenwerking.

1.3.2

Samenwerking met buurgemeenten voor gezamenlijke aanbesteding zetten we in om met behoud van kwaliteit de kosten terug te laten dringen.

Heroverwegingsresultaten

Matige bijdrage aan programmadoelstellingen		
Duurzaam veilig buiten bebouwde kom 2010 (PNL-post 34a 2010) Voorstel: geplande maatregelen achterwege laten. Effect: zal ten koste gaan van de verkeersveiligheid. Voor de periode 2007 - 2010 is jaarlijks een krediet beschikbaar gesteld van € 250.000. De uitvoering heeft vertraging opgelopen. Momenteel is nog ruim € 600.000 beschikbaar voor maatregelen. Voor het overgrote deel zijn al verplichtingen aangegaan. Voor de nog resterende € 90.000 bestaat de mogelijkheid deze niet in te zetten. Het niet inzetten van € 90.000 betekent een besparing van € 6.919 aan kapitaallasten (afschrijving in 15 jaar bij 4,5% rente)	2014	6.919

Dit resulteert voor dit programma in de volgende heroverwegingsbedragen:

Jaar	Structureel	Incidenteel
2012	-	-
2013	-	
2014	€ 6.919	
2015	-	
Cum.	€ 6.919	

PNL posten

PNL-posten 2012-2015 uit bijlage 4 (met vermelding nummers uit PNL)

Structurele nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Geen.

Eenmalige nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Eenmalig BCF	2012	2013	2014	2015
10.	Monitoring verkeer	2012	15.000	15.000			
			TOTAAL	15.000	0	0	0

4.5 Programma Landschap & Recreëren

Visie

Een basis binnen dit programma is het behouden van de kenmerkende waarden in het landschap. Er moet evenwicht zijn tussen de stedelijke en de landelijke gebieden. De economische dragers verdienen ondersteuning bij het zoeken naar nieuwe, duurzame mogelijkheden binnen de ruimtelijke kaders. Hiermee kan een impuls worden gegeven aan een innovatieve, groene, lokale economie. Samenwerking tussen ondernemers, (onderwijs)instellingen en overheid is een uitgangspunt bij uitvoering van het programma. De gemeente zoekt actief samenwerking met buurgemeenten. De gemeente onderneemt actie wanneer dat nodig is, maar treedt vooral op als regisseur. Zij faciliteert waar mogelijk, stimuleert en ondersteunt partners bij het bereiken van hun doelstellingen. Vooral de onderscheidende kwaliteitskenmerken duurzaamheid, identiteit en innovatie vinden een prominente plek binnen het programma.

Doelenboom

Strategisch doel: Een vitaal en aantrekkelijk Overbetuws landschap.		
Hoofddoelen	Subdoelen	Uitwerking subdoelen
1. Het versterken van een vitaal en aantrekkelijk platteland	1.1 Ontwikkelen van een sterke, samenhangende, landschappelijke structuur met een Overbetuwse identiteit die tegenwicht biedt aan verstedelijking	
	1.2 Het cultuurhistorische erfgoed beter zichtbaar maken	
2. Het verbeteren van de toeristische en recreatieve mogelijkheden op basis van Overbetuwse kwaliteiten	2.1 De educatieve en recreatieve waarde van het erfgoed verhogen	
	2.2. Meer ruimte bieden aan nieuwe economische impulsen op recreatie en toerisme	
	2.3 Vergroten van het toeristische marktaandeel van Overbetuwe	

Speerpunten in 2012

Recent is op het terrein van landschap, recreatie & toerisme en economie beleid vastgesteld waarvan de uitvoering inmiddels ter hand is genomen. Veel activiteiten kennen echter een lange voorbereidingstijd vanwege het scheppen van gedeelde uitgangspunten en randvoorwaarden zoals tijd en geld. Voor de volgende subdoelen staan in 2011-2012 projecten en activiteiten gepland:

1.1 Ontwikkelen van een sterke, samenhangende, landschappelijke structuur met een Overbetuwse identiteit die tegenwicht biedt aan verstedelijking

Vanuit dit subdoel zetten wij in 2011 verschillende projecten op die in 2012 tot uitvoering komen.

- Versterken landschap in gebied Reeth en Eimeren.

- Versterken parel landgoed Hemmen.
- Verschillende oude wielen (kolken na dijkdoorbraken) worden landschappelijk hersteld.
- We stellen een plan op om de 25 woerden meer herkenbaar te maken.

Deze plannen pakken wij in samenwerking met de provincie op.

Daarnaast stellen we een beleidsvisie ecologie op en ontwikkelen we een natuurkansenkaart om ook de natuurkwaliteit van het landschap te verbeteren.

2.1 De educatieve en recreatieve waarde van het erfgoed verhogen

Per kern ontwikkelen we, waar mogelijk in het kader van een Dorpsontwikkelingsplan, lokale “ommetjes” en wandelroutes. We zoeken aansluiting met het Natuur en Milieu Educatie Centrum dat in Overbetuwe aan de slag gaat om te bezien of samengewerkt kan worden.

2.2 Meer ruimte beiden aan nieuwe economische impulsen op het gebied van recreatie en toerisme

In opvolging van de ruimere mogelijkheden die het bestemmingsplan buitengebied gaat bieden, geven wij vanuit het Sociaal Economisch Beleidsplan uitvoering aan het stimuleren van kleinschalige toeristische en recreatieve initiatieven in het buitengebied.

2.3 Vergroten van het toeristisch marktaandeel van Overbetuwe

Na de lancering van de positioneringscampagne “Land van Elstar, Caesar, Rijn en Waal” in 2010 vierten wij in 2011 het tienjarig bestaan van de gemeente Overbetuwe. In 2012 blijft aandacht voor communicatie bestaan door de positioneringscampagne verder uit te bouwen met partners zoals RBT/KAN, PRET en ondernemersverenigingen. Ook brengen wij bestaande culturele en recreatieve highlights meer en beter onder de aandacht, onder andere door de websites van RBT/KAN en Overbetuwe.

In 2012 worden enkele camper(overnachtings)plaatsen aangelegd om deze groeiende markt beter te bedienen. Ook wordt de toeristische bewegwijzering verbeterd. In 2011 jaar stellen wij hiervoor, in samenwerking met RBT/KAN, een plan op wat we in 2012 uitvoeren.

Heroverwegingsresultaten

Zeer grote bijdrage aan programmadoelstellingen		
Uitvoering beleidsplan Recreatie en Toerisme Voorstel: een gedeelte van het uitvoeringsprogramma schrappen. Effect: ambitieniveau wordt niet geheel behaald.	2012	10.000
Grote bijdrage aan programmadoelstellingen		
Gemeentelijke monumenten Voorstel: verlagen subsidie met een bedrag van € 20.000. Effect: Bij verlagen van monumentensubsidie kunnen minder eigenaren met gemeentelijke subsidie hun verbouwingen / renovaties uitvoeren. Dit kan consequenties hebben voor de uitstraling van de monumenten.	2012	20.000

Matige bijdrage aan programmadoelstellingen		
Najaarspaardenmarkt Voorstel: niet meer organiseren van de paardenmarkt door de gemeente door overdracht van de organisatie naar een stichting. Effect: organisatie van de paardenmarkt door een stichting vanaf 2011 is inmiddels een feit. Uitvoeringsuren zullen aanzienlijk afnemen waardoor een besparing ontstaat. Gemeente houdt alleen nog regiefunctie.	2012	524

Dit resulteert voor dit programma in de volgende heroverwegingsbedragen:

Jaar	Structureel	Incidenteel
2012	€ 30.524	-
2013	-	
2014	-	
2015	-	
Cum.	€ 30.524	

PNL posten

PNL-posten 2012-2015 uit bijlage 4 (met vermelding nummers uit PNL)

Structurele nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Geen.

Eenmalige nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Eenmalig BCF	2012	2013	2014	2015
5a.	Planvoorbereidingskosten Park Lingezegen	2012	165.000	165.000			
5b.	Planvoorbereidingskosten Park Lingezegen	2013	165.000		165.000		
TOTAAL				165.000	165.000	0	0

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Geen.

4.6 Programma Interne Zaken

Dit programma omvat alle activiteiten, producten en middelen die op een indirecte wijze bijdragen aan de realisatie van de doelen van de andere programma's. Het gaat om ondersteunende activiteiten en werkzaamheden. Belangrijke onderdelen zijn zaken die te maken hebben met bedrijfsvoering, maar ook bestuur, samenwerking en dienstverlening.

Het doel van dit programma is driedelig:

- Het verbeteren van de mate waarin ondersteunende werkzaamheden en processen de primaire processen van de organisatie ondersteunen.
- Het bevorderen van de verbindingen tussen bestuur en inwoners.
- Het bevorderen van een gemeentelijke dienstverlening die klantgericht, duidelijk en bij de tijd is.

Speerpunten in 2012

Implementatie nieuwe organisatie

De planning is dat per 1 januari 2012 de nieuwe organisatiestructuur vorm krijgt. Dit vraagt in een groot deel van 2012 nog inspanningen van de organisatie.

Implementatie personeelsbudget

In hoofdstuk 3 van deze kadernota lichten wij de systematiek met betrekking tot het personeelsbudget nader toe. Per 1 januari 2012 treedt deze systematiek in werking.

Intergemeentelijk werken

In 2010 en 2011 hebben de voorbereidingen plaatsgevonden ten aanzien van samenwerking op een aantal vlakken tussen de vijf gemeenten. In 2012 krijgen veel van deze voorbereidingen hun beslag in de vorm van concrete activiteiten op het vlak van:

- Regionale pool interim- en projectmanagement
- Inkoop- en aanbesteding
- Sportbedrijf
- Subsidieverwerving
- Belastingen (backoffice)

Heroverwegingsresultaten

Onkostenvergoeding B&W Voorstel: de onkostenvergoeding van het college van B&W kan ingeperkt worden. Effect: geen beleidseffecten.	2012	3.000
Onkostenvergoeding raad Voorstel: de griffie heeft als mogelijkheid aangedragen dat de raad kan besluiten de bedragen van de onkostenvergoeding voor de raadsleden naar beneden toe bij te stellen. Momenteel is een bedrag geraamd van € 21.721. Het betreft een bevoegdheid van de raad hier een oordeel over te vormen en een besluit over te nemen. Effect: geen beleidseffecten, mogelijk verminderde ondersteuning van het werk van de raadsleden.	2012	p.m.
Verlagen formatiebudget i.v.m. heroverwegingsresultaten Voorstel: op verschillende terreinen worden de ambities bijgesteld door de heroverwegingsresultaten. Dat betekent ook dat een de ambtelijke inzet beperkt kan worden. De inschatting is dat daardoor op een aantal terreinen een klein aantal uren bespaard kan worden. Voorgesteld wordt dit in totaliteit te kwantificeren op 1 fte. Effect: geen beleidseffecten.	2012	57.000
Relatiegeschenken Voorstel: budget voor aanschaf relatiegeschenken met 1/3e deel verlagen. 2/3e van het huidige budget zou voldoende moeten zijn voor passende representatie. Effect: verminderde attentiewaarde en promotie van de gemeente Overbetuwe.	2012	3.000

Opbrengst hondenbelasting Voorstel 1: in 2012 kiezen voor 100% kostendekkende tarieven (dek- kingspercentage 2011 bedraagt 93%). Meeropbrengst: € 14.410. Effecten: hogere belastingdruk voor hondenbezitters.	2012	14.410
---	------	--------

Dit resulteert voor dit programma in de volgende heroverwegingsbedragen:

Jaar	Structureel	Incidenteel
2012	€ 77.410	0
2013	-	
2014	-	
2015	-	
Cum.	€ 77.410	

PNL posten

PNL-posten 2012-2015 uit bijlage 4 (met vermelding nummers uit PNL)

Structurele nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Investier. BCF	2012	2013	2014	2015
11.	Vervanging dienstauto koeriersdienst	2012	20.000	2.528			
TOTAAL				2.528	0	0	0

Eenmalige nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Geen.

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Geen.

4.7 Programma Reguliere Werkzaamheden

Dit programma omvat al die werkzaamheden, producten en middelen die extern gericht zijn, maar geen directe relatie hebben met de realisatie van de doelstellingen en speerpunten van het collegeprogramma. Het programma omvat daarmee een groot deel van de werkzaamheden die de gemeentelijke organisatie uitvoert.

Dit programma kent geen specifieke speerpunten voor 2012, aangezien het de 'going concern' activiteiten betreft.

Heroverwegingsresultaten

Grote bijdrage aan programmadoelstellingen		
Overbetuwe naar klimaatneutraal (Klimaatnota) (2012) Voorstel: OV-fietsextra bonus van € 26.640 niet invoeren. Effect: doelstelling klimaatneutrale gemeente in 2030 zal misschien niet worden gehaald. <i>*incidenteel voordeel van zelfde bedrag in 2011</i>	2012	26.640*
Matige bijdrage aan programmadoelstellingen		
Begrotingskrant Voorstel: afschaffen begrotingskrant. Effect: burgers worden minder goed over de begroting geïnformeerd. Info wordt niet meer direct, maar via een ander kanaal verstrekt (bv. via Hét Gemeentenieuws).	2012	2.000
Opbrengst precariobelasting/terrassen Voorstel 1. ook precariobelasting heffen voor tijdelijke voorwerpen op de openbare weg. Voorstel 2. hogere tarieven voor (tijdelijke) terrassen, 20% is reëel. Effecten: ad 1. precariobelasting voor tijdelijke voorwerpen op de openbare weg -> per saldo een extra inkomstenvoordeel van € 6.000. ad 2. hogere tarieven voor (tijdelijke) terrassen én een betere controle leiden tot een hogere opbrengst van € 4.000. Voorstellen leiden tot hogere lasten voor exploitanten. <i>* indien mogelijk al vanaf 2012</i>	2013*	10.000
Kleine bijdrage aan programmadoelstellingen		
Kosten heffing/invordering hondenbelasting Voorstel: verstrekking penning om de 3 jaar, voordeel € 5.000. Effect: verzwakking sociale controle. Nu heeft de penning elk jaar een andere vorm en kleur. Dit kan op termijn leiden tot opbrengstverlies. Om dit te voorkomen zijn wellicht aanvullende controlemogelijkheden nodig die kosten met zich meebrengen.	2012	5.000

Dit resulteert voor dit programma in de volgende heroverwegingsbedragen:

Jaar	Structureel	Incidenteel
2012	€ 33.640	0
2013	€ 10.000	
2014	-	
2015	-	
Cum.	€ 43.640	

Nadere onderzoeken

Besloten is binnen dit programma de volgende onderzoeken te starten:

- Onderzoek de mogelijkheid voor de volkstuinten een kostendeekkende huur in te voeren en als blijkt dat dat niet mogelijk/ haalbaar blijkt, het volkstuintenbeleid te verzelfstandigen.
- Het is mogelijk om in bestemmingsplannen mogelijk te maken wat ook met een ontheffing

kan en/ of het ontheffingenbeleid uit te breiden, omdat dit kan leiden tot een kostenreductie voor de burger en tot kortere doorlooptijden. Onderzocht dient te worden of en op welke wijze deze voordelen geëffectueerd kunnen worden.

- Het is mogelijk de inspectie van het rioolstelsel terug te brengen van 25 naar 20 km per jaar. Onderzocht dient te worden of en in welke mate dit effect heeft op de rioolheffing.

PNL posten

PNL-posten 2012-2015 uit bijlage 4 (met vermelding nummers uit PNL)

Structurele nieuwe lasten:

Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invester. BCF	2012	2013	2014	2015
6a.	Geluidbeleid: investeringen 2012	2012	18.592	1.429			
6b.	Geluidbeleid: investeringen 2013	2013	7.744		595		
6c.	Geluidbeleid: investeringen 2014	2014	0				
6d.	Geluidbeleid: jaarlijkse onderhoudslasten	2012	(exploitatie)	787			
6e.	Geluidbeleid: jaarlijkse onderhoudslasten	2013	(exploitatie)		400		
8a.	I&A-beleidsplan (alleen herinv. vrijval) 2012	2012		57.000			
8b.	I&A-beleidsplan (alleen herinv. vrijval) 2013	2013			147.000		
8c.	I&A-beleidsplan (alleen herinv. vrijval) 2014	2014				116.000	
8d.	I&A-beleidsplan (alleen herinv. vrijval) 2015	2015					27.000
9a.	Archiefbewaarpplaats: structurele lasten 2012	2012	(exploitatie)	7.500			
9b.	Archiefbewaarpplaats: structurele lasten 2013	2013	(exploitatie)		7.500		
9c.	Archiefbewaarpplaats: structurele lasten 2014	2014	(exploitatie)			7.500	
9d.	Archiefbewaarpplaats: structurele lasten 2015	2015	(exploitatie)				7.500
10a.	Wegenplan: Oosterhout- Hoge Hofstraat	2012	123.000	9.456			
10b.	Wegenplan: Elst- centrum Valburgseweg	2012	864.300	66.444			
10c.	Wegenplan: Elst- Rijksweg Noord 2	2013	131.800		10.132		
10d.	Wegenplan: Oosterhout- Dorpsstraat	2013	306.000		23.524		
10e.	Wegenplan: Zetten-Brittaniesingel	2013	201.500		15.491		
11a.	Groenreconstructies 2012	2012	25.000	2.328			
11b.	Groenreconstructies 2013	2013	25.000		2.328		
11c.	Groenreconstructies 2014	2014	25.000			2.328	
11d.	Groenreconstructies 2015	2015	25.000				2.328
12a.	Openbare verlichting: 2012 div. invest. (incl. Schatgr.)	2012	224.288	17.242			
12b.	Openbare verlichting: verlaging onderhoud 2012	2012	(exploitatie)	5.900-			
12c.	Openbare verlichting: 2013 div. invest. (incl. Schatgr.)	2013	230.810		17.744		
12d.	Openbare verlichting: verlaging onderhoud 2013	2013	(exploitatie)		5.900-		
12e.	Openbare verlichting: 2014 div. invest.	2014	281.602			21.649	
12f.	Openbare verlichting: verlaging onderhoud 2014	2014	(exploitatie)			5.900-	
12g.	Openbare verlichting: 2015 div. invest.	2015	247.778				19.048
12h.	Openbare verlichting: verlaging onderhoud 2015	2015	(exploitatie)				5.900-
14.	Vervangen VRI Rijksweg Zuid - Eshofsestraat Elst	2012	180.000	13.838			
15.	Vervangen VRI Rijksweg Zuid - Lange Dreef Elst	2012	180.000	13.838			
16.	Aanleg RijnWaalpad	2012	337.500	25.946			
17.	Aanpassing wegontwerp Energieweg	2012	400.000	30.750			
TOTAAL				240.658	218.814	141.577	49.976

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Invest. BCF	2012	2013	2014	2015
12.	Extra WOZ kosten	2012	(exploitatie)	28.000			
13a.	Wegenplan: Herinrichten Dorpsplein Hemmen	2012	106.120	8.158			
13b.	Wegenplan: Julianaplein Zetten	2012	50.000	3.844			
13c.	Wegenplan: Groenestraat Elst	2014	256.420			19.713	
13d.	Wegenplan: Hyacintenstraat Heteren	2014	152.210			11.701	
13e.	Wegenplan: Weteringsewal Elst	2014	269.858			20.746	
13f.	Wegenplan: Stationsstraat Zetten	2015	717.649				55.170
14.	Aanleg kunstgras voetbalveld v.v. Excelsior Zetten	2012	420.000	25.784			
15a.	Vogelbuurt Driel 2012	2012	233.000	17.912			
15b.	Vogelbuurt Driel 2013	2013	233.000		17.912		
15c.	Vogelbuurt Driel 2014	2014	233.000			17.912	
15d.	Vogelbuurt Driel 2015	2015	233.000				17.912
18.	Uitbr. gebouw bredeschool De Zon	2013	68.764		3.737		
19a.	Scholenzone Westeraam: Inv. Lyceum Elst > 400 leerl.	2013	400.000		21.737		
19b.	Scholenzone Westeraam: Inv. Lyceum Elst > 400 leerl.	2014	416.000			22.607	
20.	Centrumplan Elst	2013	1.500.000		115.314		
	Onderuitputting / afronding			146.699-	25.626-	72.105	92.169
	Stelpost tot max. Kadernota			89.362	103.761-	31.500	284.773
			TOTAAL	26.361	29.313	196.284	450.024

Eenmalige nieuwe lasten:**Bestaande PNL-posten uit Programmabegroting 2011**

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Eenmalig BCF	2012	2013	2014	2015
6f.	Geluidbeleid: eenmalige lasten 2012	2012	30.000	30.000			
7.	Klimaatnota	2012	16.438	16.438			
13.	Biidragen geluidsschermen A50	2012	550.000	550.000			
			TOTAAL	596.438	0	0	0

Nieuwe PNL-posten Kadernota 2012

Nr.	Omschrijving	Jaar uitv.	Eenmalig BCF	2012	2013	2014	2015
1.	Uitvoeringsbudget voor organisatie div. programma's	2012	10.000	10.000			
16a.	Plankosten visievorming Elst Zuidoost	2012	100.000	100.000			
16b.	Pilot energiescans Elst Zuidoost: kansen duurz. energ.	2012	22.500	22.500			
16c.	Pilot energiescans Elst Zuidoost: kansen duurz. energ.	2013	20.000		20.000		
16d.	Pilot energiescans Elst Zuidoost: kansen duurz. energ.	2014	20.000			20.000	
17.	Sloop noodlokaal Stap voor Stap	2012	11.133	11.133			
			TOTAAL	143.633	20.000	20.000	0

5. Financieel kader

Algemeen

In dit financiële hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen informatie over het geactualiseerde meerjarenperspectief en enkele overige financiële onderwerpen, die relevant zijn als voorbereiding op de Programmabegroting 2012.

Meerjarenperspectief 2012-2015

In deze paragraaf geven wij aan hoe het financiële meerjarenperspectief eruit zag in de Programmabegroting 2011 (a) en wat het nieuwe perspectief is in deze Kadernota (b) en vervolgens de belangrijkste verschillen.

Meerjarenraming (bedragen x € 1.000 - = tekort)

	2012	2013	2014	2015
a. Programma begroting 2011	+ 155	- 826	-1.852	n.v.t.
b. Kadernota 2012	+572	+2	+328	-218
Kadernota voordeliger *	+417	+828	+2.180	n.v.t.
* Omdat jaarschijf 2015 niet voorkwam in het meerjarenperspectief van de begroting 2011 is de kolom verschillen voor die jaarschijf niet van toepassing.				

(cumulatief, dus telkens inclusief saldo voorgaande jaren)

Het meerjarenperspectief in de Programmabegroting 2011 liep tot en met 2014. Het perspectief in deze Kadernota 2012 loopt tot en met 2015.

Verder zijn de berekeningen zodanig opgezet dat een structureel saldo van het voorgaande jaar telkens is verwerkt in het saldo van het jaar erop. Dit betekent dus dat bijvoorbeeld het structurele begrotingsoverschot 2012 van € 572.000 in het begrotingsjaar zelf (2012) niet mag worden besteed aan nieuwe structurele uitgaven, omdat anders dit bedrag niet meer positief doorwerkt naar de volgende jaarschijf.

In het jaar zelf kan een overschot/tekort als eenmalig voordeel/nadeel worden beschouwd dat zal worden verrekend met de algemene reserve.

In **bijlage 1** staat een meer uitgebreide meerjarenraming.

Analyse grootste verschillen

In **bijlage 2** staat een analyse van de verschillen tussen het meerjarenperspectief in deze kadernota en dat van de begroting 2011.

Een belangrijk voordelig verschil in de Kadernota is de sterk verhoogde algemene uitkering.

Een belangrijk nadelig verschil is gelegen in het voor het eerst opnemen in de meerjarenraming van de jaarlijkse toename van het personeelsbudget op basis van een jaarlijkse groei van het aantal formatieplaatsen (in overeenstemming met de nota één personeelsbudget). Zie voor een nadere toelichting de genoemde bijlage.

Belangrijkste uitgangspunten

Wij zullen hieronder de belangrijkste uitgangspunten behandelen, die aan de actuele meerjarenprognose ten grondslag liggen.

In de Programmabegroting 2011 waren o.a. de volgende financiële uitgangspunten aangescherpt op basis van de 1e fase van de operatie Schatgraven:

- verlaging structurele financiële ruimte PNL; per jaarschijf van € 1 miljoen naar € 0,5 miljoen
- halvering post onvoorzien
- halvering financiële ruimte afwijking nullijn

Deze uitgangspunten zijn ongewijzigd overgenomen in deze kadernota.

Ook de hieronder vermelde uitgangspunten voor tariefsaanpassing van belastingen en heffing zijn ongewijzigd gebleven t.o.v. de begroting 2011.

Afvalstoffenheffing

Voor de tarieven van de afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekking. Op basis van dit kostendekkende uitgangspunt en de bijgestelde ramingen in de nog op te stellen Productenraming 2012 zullen wij u bij de begrotingsbehandeling een voorstel tot tariefsaanpassing doen.

Rioolrecht

Bij de vaststelling van de begroting 2010 was al besloten om het rioolrecht per 1-1-2010 te verlagen met 10% en de tarieven op dat lagere niveau te handhaven **tot en met 2013**.

De tarieven zullen dus voorlopig niet worden verhoogd, dus ook niet in 2012.

Voor de periode **na** 2013 zal eerst een nieuw Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) worden opgesteld. Op basis daarvan zal dan worden beoordeeld in welke mate de tarieven met ingang van 2014 aangepast zullen moeten worden.

Alle overige belastingen/heffingen (o.a. OZB, leges, hondenbelasting)

Voor alle overige belastingen is in de meerjarenraming uitgegaan van maximaal 1,5% tariefsverhoging per jaar.

Geleidelijke afbouw financiële risico's

Bij de Programmabegroting 2011 hebben wij u gemeld dat wij van mening zijn dat in moeilijke financiële omstandigheden in de begroting en meerjarenraming wat meer financieel risico genomen moet worden en niet op voorhand alle zekerheden moeten worden ingebouwd. Anders zouden de op te lossen tekorten nog groter zijn en daarmee ook de financiële druk op inwoners en verenigingen, etc.. Indien de economie weer een positieve wending krijgt en daarmee ook de gemeentelijke financiën, kunnen er weer meer financiële buffers worden opgebouwd en financiële risico's worden verminderd.

In lijn met bovenstaande waren in de Programmabegroting 2011 en bijbehorende meerjarenraming op diverse onderdelen bewust meer structurele financiële risico's genomen. Die risico's hebben wij destijds vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en deze hadden o.a. betrekking op:

- het inkomensdeel Wet Werk en Bijstand
- het niet geheel reserveren van structurele inkomsten voor opruimen explosieven
- het te hanteren aantal nieuwbouwwoningen in meerjarenraming
- de toerekening van loonkosten aan grondexploitatie

Gelet op de zeer krappe financiële situatie op het moment dat de begroting 2011 werd opgesteld, is bij de raming van bovenvermelde onderdelen bewust voor een optimistische insteek gekozen.

Inmiddels zijn de financiële omstandigheden van gemeenten verbeterd door o.a. verhoging van de algemene uitkering. Dit is dus het moment om een deel van bovenvermelde risico's zo mogelijk om te zetten in goed onderbouwde ramingen (risico's dus omzetten in harde cijfers). Ramingen worden alleen ingrijpend aangepast op grond van uitgevoerde nadere onderzoeken.

Hieronder geven wij samengevat weer naar welke risico's wij nader onderzoek hebben gedaan en wat de eindconclusies/consequenties daarvan zijn voor deze Kadernota:

Inkomensdeel Wet Werk en Bijstand

In de begroting 2011 was een onverwachte forse verlaging van het inkomensdeel in een voorlopige beschikking aangekondigd. Deze verlaging en mogelijk ook hogere uitgaven (per saldo minimaal € 0,5 miljoen) hebben wij destijds bewust niet verwerkt in de begroting 2011 op grond van een optimistische verwachting dat o.a. de definitieve beschikking toch wel weer een stuk gunstiger zou uitvallen.

Op basis van nader onderzoek naar de inkomsten en uitgaven van de WWB hebben wij de ramingen 2012 in deze Kadernota bijgesteld. Dit resulteert per saldo in een structureel nadeel van € 250.000, dus de helft van het oorspronkelijk geschatte financieel risico. Het nu goed onderbouwde verlaagde nadeel kan nu ook beter worden opgevangen in deze inmiddels verbeterde financiële situatie.

Opruimen explosieven reserveren

In het meerjarenperspectief bij de begroting 2011 zijn de structurele inkomsten die wij via de algemene uitkering krijgen om de kosten van opruimen van explosieven te dekken, als structurele inkomsten ten gunste van de algemene middelen ingeboekt. Het gaat hierbij om een structureel bedrag van gemiddeld € 550.000.

Met de eenmalig hogere bijdrage in 2010 van afgerond € 650.000 is destijds een nieuwe bestemmingsreserve opruimen explosieven gevormd.

Op basis van nader, nog niet afgerond onderzoek is de voorlopige conclusie nog steeds dat de gereserveerde middelen 2010, inclusief jaarlijkse rentetoevoeging, voorlopig (grotendeels) voldoende zullen zijn om de verwachte uitgaven van opruimen van explosieven t/m 2015 op te vangen.

Dit betekent dus dat de met ingang van 2011 structureel ingeboekte inkomsten ten gunste van het gemeentebudget van € 550.000 gehandhaafd kunnen blijven.

Te hanteren aantal nieuwbouwwoningen in meerjarenraming

Elke nieuwbouwwoning levert een fors structureel bedrag algemene uitkering op. In de meerjarenraming bij de begrotingen 2010 en 2011 is uitgegaan van een gemiddeld aantal nieuwe woningen van 275 per jaar. Op basis van nader onderzoek en een recente woningbouwmonitor is gebleken dat dit gemiddelde aantal t/m 2015 gehandhaafd kan blijven. Hierbij is er –op basis van ervaringen- rekening mee gehouden dat van de geplande aantallen in de woningbouwmonitor een bepaald percentage vertraagd zal worden opgeleverd.

Toerekening van loonkosten aan grondexploitatie

Jaarlijks wordt er € 1,4 miljoen aan loonkosten (inclusief opslagen) toegerekend aan grondexploitatie. Deze kosten drukken dus niet op het gemeentebudget. Al enkele jaren blijkt uit de jaarrekeningen dat de werkelijke toegerekende kosten aanzienlijk lager zijn.

In februari 2011 hebben wij een nader onderzoek gestart naar de oorzaken hiervan. Al snel bleek dat dit een complexe materie is met vele aspecten (wijze van toerekening, omgaan met tijdschrijven, inhuur in diverse situaties, etc.). Op het moment dat deze Kadernota werd samengesteld, was het onderzoek nog in volle gang en was het te vroeg om al harde conclusies te trekken. Ook is het onderzoek uitgebreid met o.a. urentoerekening aan het product riolering.

Het onderzoek is dus nog in volle gang. In deze Kadernota 2012, maar ook in de Voorjaarsnota 2011 hebben wij daarom voorlopig nog geen correcties opgenomen voor deze onderdelen. Wij wijzen u erop dat dus nog wel een belangrijk structureel financieel risico is met mogelijke consequenties voor het uiteindelijke begrotingssaldo 2012.

Overige onderzoeken

Verder zijn er nadere onderzoeken uitgevoerd naar andere begrotingsposten, waar grote overschrijdingen dreigden, zoals bij bijzondere bijstand en het declaratiefonds. De voorlopige conclusie hierbij is dat we voor deze onderdelen geen financiële consequenties meenemen in deze Kadernota 2012 omdat een evaluatie van het hele minimabeleid (declaratiefonds, bijzondere bijstand en langdurigheidstoelage) in juni 2011 in de commissie Burger wordt behandeld en er vervolgens nog een uitvoeringsnotitie wordt opgesteld. Bij het daadwerkelijk opstellen van de begroting 2012, zullen de onderdelen van het minimabeleid nogmaals worden bekeken. Indien ook dan nog niet helemaal helder is wat de financiële consequenties zullen zijn van de evaluatie, zal de uitgavenraming ongewijzigd blijven ten opzichte van 2011 en zullen de onderdelen van het minimabeleid worden opgenomen in de risicoparagraaf bij de begroting 2012.

De algemene uitkering en de rijksbezuinigingen m.i.v. 2012

De algemene uitkering in de begroting 2011 en bijbehorende meerjarenraming was nog gebaseerd op de junicirculaire 2010. Op dat moment werden er nog forse rijkskortingen verwacht en ook was er nog grote onzekerheid over de wijze waarop de koppeling tussen de rijksbegroting en de algemene uitkering zou worden hersteld met ingang van 2012 (de zogenaamde normeringssystematiek is tijdelijk opgeheven).

Nadien zijn o.a. de decembercirculaire 2010 en maartcirculaire 2011 van de algemene uitkering verschenen. Met name de decembercirculaire bevat belangrijke informatie over bovenvermelde onderwerpen. Zo is duidelijk geworden dat de koppeling met de rijksbegroting met ingang van 2012 zeker zal worden hersteld en dat ook rijkskortingen op het gemeentefonds veel lager zullen zijn.

Helaas bevat die circulaire geen harde bedragen en uitkeringsfactoren die zonder meer gehanteerd kunnen worden bij de nieuwe meerjarige berekening van de algemene uitkering in deze Kadernota. Wij hebben dus in overleg met o.a. de VNG en Haute Equipe berekeningen moeten maken op basis van aannames en zelf ingeschatte uitkeringsfactoren.

Pas in de mei-/junicirculaire 2012 zal het rijk de uitkeringsfactoren en bedragen per eenheid bekend maken van de algemene uitkering voor 2012 en volgende jaren.

Bij het beoordelen van de hardheid van de in deze Kadernota gehanteerde bedragen dient hiermee rekening te worden gehouden.

Wel wijst alles erop dat de algemene uitkering met ingang van 2012 veel gunstiger zal worden, hetgeen ook duidelijk blijkt uit de verschillenanalyse in bijlage 2.

Doorschuiven kortingen naar doelgroepen

Het rijk heeft in de decembercirculaire 2010 een aantal efficiencykortingen aangekondigd op de algemene uitkering, die wij in de berekening hebben verwerkt. De VNG heeft gemeenten echter dringend geadviseerd om niet zelf deze kortingen op te vangen maar deze zoveel mogelijk door te schuiven naar de "doelgroepen". In de meerjarenraming bij deze Kadernota hebben wij dit voorlopig als financieel uitgangspunt verwerkt.

Of dit straks ook daadwerkelijke mogelijk is en politiek wenselijk, zal op basis van o.a. nadere onderzoeken moeten blijken.

Het gaat kort samengevat om de volgende efficiencykortingen (totaal struct. € 710.000):

- normering lokaal inkomensbeleid: m.i.v. 2012 € 79.000
- schuldhelpverlening: m.i.v. 2012 € 39.000
- regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) milieutaken: m.i.v. 2012 € 140.000 oplopend tot € 278.000 in 2014* (* Deze korting vervalt als het bestuursakkoord 2011-2015 wordt overgenomen. Dat zal echter geen financiële effecten voor deze kadernota hebben.)
- vermindering raadsleden/wethouders: m.i.v. 2015 € 314.000.

Overige aspecten

Met het vorenstaande hebben wij de belangrijkste onderdelen toegelicht, die van invloed zijn op het structurele meerjarige financiële beeld van deze Kadernota. Hieronder lichten wij nog drie onderwerpen toe die van belang zijn voor de financiële positie van deze gemeente, namelijk:

- rente
- grondexploitatie
- algemene reserve in relatie tot eenmalige financiële risico's

Rente

In de begroting 2011 zijn voor de geraamde rentes over aan te trekken financieringsmiddelen de volgende percentages gehanteerd:

a rente te sluiten kortlopende geldleningen	2,0 %
b rente langlopende geldlening	4,5 %

Op basis van een onlangs opgestelde rentevisie is er geen directe aanleiding om deze percentages aan te passen. Bij de samenstelling van de Programmabegroting 2012 zal dit opnieuw worden beoordeeld en zo nodig alsnog worden bijgesteld.

Grondexploitatie

Door de afdeling RO is onlangs bij de Programmarekening 2010 een actuele toelichting gegeven op de belangrijkste grondcomplexen. Uit praktische overwegingen wordt die toelichting in dit stuk niet herhaald, maar verwijzen wij naar dat onderdeel van die rekening.

Algemene reserve in relatie tot eenmalige financiële risico's

In de paragraaf Weerstandsvermogen bij Programmabegroting en -rekening wordt altijd in beeld gebracht hoe de risico's die de gemeente loopt zich verhouden tot de mogelijkheden om die risico's op te vangen. De meest recent opgemaakte paragraaf Weerstandsvermogen is die bij de Programmarekening 2010.

De algemene reserve is het belangrijkste middel om de eenmalige financiële risico's op te vangen. In de paragraaf Weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2010 is de conclusie getrokken dat de eenmalige weerstandscapaciteit (is het vermogen om eenmalige financiële risico's op te vangen) sterk is verbeterd en 119% bedraagt. Die verbetering is deels het gevolg van wijziging van uitgangspunten, hetgeen in de jaarrekening 2010 nader is toegelicht.

In de jaarrekening 2010 is ook een geactualiseerd meerjarig overzicht van de algemene reserve opgenomen. Dat overzicht hebben wij ook als bijlage 3 gevoegd bij deze Kadernota en samengevat zijn de saldi als volgt:

Stand per begin:	Saldo x € 1 miljoen
2011	15
2012	10
2013	10
2014	16
2015	17

Hierbij merken wij nog op dat inmiddels alweer enkele mutaties hebben plaatsgevonden in dit meerjarige beeld. Wij hebben echter voor deze Kadernota geen nieuw overzicht opgesteld, omdat het in dit stadium gaat om een financieel beeld op hoofdlijnen.

In de Programmabegroting 2012 zullen wij een volledig geactualiseerde paragraaf Weerstandsvormogen opnemen op basis van de situatie in het 2e halfjaar. Wij zullen daarbij opnieuw extra aandacht besteden aan de algemene reserve.

Bijlagen

Bijlage 1

Meerjarenraming 2012-2015

A. Algemeen.

Deze meerjarenraming geeft een indicatie van de verwachte begrotingssaldi in 2012 t/m 2015 op basis van de in deze kadernota gehanteerde uitgangspunten.

B. Voor afwijking nullijn maximaal € 138.000 beschikbaar.

De nullijn houdt kort gezegd in dat er geen verhoging van begrotingsramingen plaatsvindt door prijsstijging en areaaluitbreiding (toename woningen/inwoners). In deze gemeente is al een aantal jaren een beperkte afwijking van deze nullijn toegestaan. Met ingang van begrotingsjaar 2005 is het totaalbedrag van de maximaal toegestane afwijking van de nullijn door de raad vastgesteld op € 275.000 (oorspronkelijke voorstel was € 550.000; in het kader van de bezuinigingen 2005 is dit bedrag gehalveerd). Naar aanleiding van de operatie Schatgraven is dit resterende bedrag m.i.v. 2011 nogmaals gehalveerd en vastgesteld op maximaal € 138.000 per jaarschijf.

De volgende onderdelen zijn sowieso van de nullijn uitgezonderd (verhogingen van deze onderdelen hoeven dus niet ten laste van de € 138.000):

1. hogere bijdragen aan samenwerkingsverbanden;
2. hogere netto uitkeringslasten Soza;
3. verhoging van de salariskosten op basis van nieuwe CAO, e.d.

C. Aantallen woningen en inwoners.

Toename aantal woningen:

Aantallen nieuwe woningen, gereed voor 1 januari van genoemde jaren.

2012	275
2013	275
2014	275
2015	275

In de meerjarenramingen bij de begrotingen 2008 t/m 2010 werd nog uitgegaan van gemiddeld 420 op te leveren nieuwe woningen per jaar. In de Kadernota 2011 is dit gemiddelde per jaar verlaagd naar 275 woningen naar aanleiding van de negatieve ontwikkelingen op de woningmarkt. Op basis van een uitgevoerd onderzoek is dit uitgangspunt gehandhaafd voor de jaren 2012 t/m 2015.

Toename aantal inwoners:

Evenals in voorgaande meerjarenramingen is voor de toename van de aantallen woningen en inwoners het verhoudingscijfer 1 : 2 toegepast.

Per nieuwe woning neemt het aantal inwoners dus gemiddeld toe met 2.

2012	550
2013	550
2014	550
2015	550

Op de volgende bladzijde treft u het cijfermatige deel van deze meerjarenraming aan en op de twee pagina's daarachter korte toelichtingen op de diverse onderdelen.

Meerjarenraming 2012-2015

	2012 (€)	2013 (€)	2014 (€)	2015 (€)
I. Nadelen (-):				
1. Afval/riolering: 100% kostendekkend	0	0	0	0
2. Financiële ruimte voor overige afwijkingen nullijn	-138.000	-138.000	-138.000	-138.000
3. Van de nullijn uitgezonderde onderdelen:				
a. Ontwikkeling één salarisbudget:				
- jaarlijkse salarisverhogingen o.b.v. CAO 1,5%.	-136.000	-262.000	-266.000	-270.000
- verhoging FTE's obv aantal inwoners/Berenschot	-333.000	-342.000	-260.000	-387.000
- correctie nieuwe huisvesting (zie ook hieronder)			136.000	144.000
Netto verhoging FTE's	-333.000	-342.000	-124.000	-243.000
- verhoging van aan salarisbudget gerelateerde uitg.	-4.966	-24.075	-14.000	-20.000
- verhoging loonkosten/vergoedingen bestuur	-27.000	-16.000	-16.000	-16.000
Reservering fin. ruimte op FTE's voor nieuwe huisvesting			-136.000	-144.000
b. Toename bijdragen aan samenwerkingsverbanden	-50.000	-51.000	-52.000	-53.000
c. Uitkeringen afd. Soza: nadeel inkomensdeel WWB	-250.000	pm	pm	pm
4. Afbouw voordeel verkoop preferente aandelen Vitens	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Totaal nadelen	-946.966	-841.075	-754.000	-892.000
II. Voordelen (+):				
1. Algemene Uitkering				
a. toename algemene uitkering	923.000	391.000	974.000	204.000
b. stelposten doorschuiven kortingen naar doelgroepen	258.000	85.000	53.000	314.000
totaal onderdeel 1 algemene uitkering	1.181.000	476.000	1.027.000	518.000
2. Netto toename OZB-opbrengst door nieuwbouw minus korting inkomstenmaatstaf algemene uitkering	10.000	10.000	10.000	10.000
3. Financiële ruimte door vrijvallende kapitaallasten minus jaarlijkse raming post onvoorzien	111.000	132.000	205.000	71.000
4. Nog niet verwerkte mutaties 1e ronde schatgraven	10.000	12.000	15.000	0
5. Heroverwegingsresultaten	503.732	131.000	185.201	140.000
Totaal voordelen (deels nadelen)	1.815.732	761.000	1.442.201	739.000
Subtotalen voor- en nadelen	868.766	-80.075	688.201	-153.000
Af: lasten PNL (2015 stelposten 0,5 miljoen) 2012 t/m 2014 werkelijke lasten laatste versie PNL	-400.000	-594.000	-468.000	-500.000
Bij: consequenties tariefsaanpassingen:				
a. OZB 1,5%	89.000	90.000	92.000	93.000
b. Diverse leges en overige heffingen 1,5%	14.000	14.000	14.000	14.000
Doorwerking overschot/tekort(-) jaar ervoor	0	571.766	1.691	327.892
Verwachte begrotingsoverschot/-tekorten	571.766	1.691	327.892	-218.108

I. Toelichting op de verwachte nadelen (zie corresponderende nummers in meerjarenraming)

1. Afval/riolering, 100% dekking
Geen nadere toelichting.

2. Afwijking nullijn
Zie toelichting op voorblad.

3. Van de nullijn uitgezonderde onderdelen:

a. Ontwikkeling één salarisbudget

Op basis van de huidige CAO voor het gemeentepersoneel wordt in deze meerjarenraming uitgegaan van een verhogingspercentage van gemiddeld structureel 1,5% per jaar voor salarissen, inclusief eventuele extra sociale lasten en hogere pensioenpremies, e.d.

In de begroting was al structureel rekening gehouden met 1,5% CAO-/sociale premie-ontwikkeling en daarnaast met 1% structurele ontwikkeling. Het laatste percentage komt voort uit de laatste CAO-onderhandelingen maar is landelijk nog (steeds) niet afgehandeld. Daardoor is het onduidelijk of deze CAO-ontwikkeling nog aan de orde komt of wordt meegenomen in de nieuwe CAO-onderhandelingen.

Het bedrag voor de 1% is structureel geraamd. Het kan zijn dat deze CAO-ontwikkeling niet of alsnog eenmalig dan wel structureel wordt toegekend. Gezien de onduidelijkheid hierover en de adviezen van het VNG en Provincie wordt de 1,5% structureel gehandhaafd en de 1% als incidenteel aangemerkt. Het volgen van het uitgangspunt om meer risico's te accepteren bij de ramingen levert een besparing op van € 120.000. Deze besparing ten opzichte van de begroting is in deze kadernota verwerkt.

De toename van de salariskosten door verhoging van het aantal fte's en de efficiency taakstelling in verband met het nieuwe gemeentehuis, de 8 fte in 2011 en de 1 fte in 2012 n.a.v. de heroverwegingsoperatie, zijn reeds toegelicht in hoofdstuk 3 van deze kadernota.

b. Toename bijdragen aan samenwerkingsverbanden

Dit betreffen hogere bijdragen aan samenwerkingsverbanden voornamelijk door toename van de aantallen inwoners.

c. Uitkeringen afdeling Soza

In deze meerjarenbegroting is het uitgangspunt dat de ontwikkeling van de uitkeringen per saldo budgettair neutraal zal verlopen voor deze gemeente ten opzichte van de begroting 2011. Uitzondering hierop is het onderdeel WWB. Op basis van een uitgevoerd onderzoek naar de inkomsten en uitgaven van de WWB is de conclusie dat door een lager van het Rijk te ontvangen inkomensdeel WWB in 2012 een hoger structureel nadeel op dit onderdeel zal ontstaan van € 250.000.

4. Afbouw voordeel verkoop preferente aandelen NV Vitens

De preferente aandelen die de gemeente had van Vitens zijn eind 2005 verkocht aan deze NV. De opbrengst zal aan de gemeenten in 15 jaarlijkse termijnen worden uitbetaald (via een leningconstructie). Naast de te ontvangen jaarlijkse aflossing, ontvangt de gemeente een jaarlijkse rentevergoeding over het nog niet afgeloste deel.

De eerste uitbetaling heeft plaatsgevonden in 2007. Deze jaarlijkse inkomst neemt jaarlijks af met ongeveer € 8.000 (rente over afgeloste deel voorgaand jaar). In 15 jaar zal Vitens de hele lening hebben afgelost en zullen de inkomsten hiervan dus geheel zijn afgebouwd.

II. Toelichting op de verwachte voordelen (zie corresponderende nummers in meerjarenramingen)

1. Algemene uitkering gemeentefonds

In deze meerjarenbegroting zijn de ramingen van de algemene uitkering gebaseerd op de decembercirculaire 2010 en maartcirculaire 2011.

Zie verder de toelichtingen op de algemene uitkering en het doorschuiven van kortingen naar de doelgroepen in hoofdstuk 5 (Financieel kader) van deze Kadernota.

2. Toename netto OZB-opbrengsten door nieuwbouw (na aftrek korting inkomstenmaatstaf algemene uitkering)

De extra inkomsten wegens nieuwbouw zijn iets hoger dan de kortingen die het rijk toepast op de algemene uitkering via de inkomstenmaatstaf.

Per saldo ontstaan er dus (relatief geringe) voordelen op deze onderdelen t.g.v. nieuwbouw.

3. Financiële ruimte door vrijval kapitaallasten, na aftrek nieuwe posten onvoorzien

Op dit onderdeel wordt de financiële ruimte geraamd die ontstaat doordat de boekwaarden van investeringen afnemen door jaarlijkse afschrijving (lagere rente en bij geheel wegvallen boekwaarde tevens vrijval afschrijvingsdeel). Aan de andere kant wordt er jaarlijks een bedrag voor "onvoorzien" geraamd in de begroting van € 53.000 om kapitaallasten van nieuwe (onvoorziene) investeringen te dekken. Die jaarlijkse raming van onvoorzien wordt in mindering gebracht op het voordeel van de vrijvallende kapitaallasten.

4. Nog niet verwerkte mutaties Schatgraven

In de begrotingen 2012, 2013 en 2014 zullen op basis van besluiten uit de 1e fase Schatgraven aanvullende bezuinigingen op de inhuur van extra personeel voor de actualisatie van bestemmingsplannen worden verwerkt van respectievelijk € 10.000, € 12.500 en € 15.000.

5. Heroverwegingsresultaten

In onderstaand overzicht is het totaal per programma weergegeven van de heroverwegingsresultaten zoals die in deze kadernota verwerkt zijn. Voor de specificatie en de toelichting op de afzonderlijke onderwerpen verwijzen we graag naar de programma's.

	2012	2013	2014	2015	
Samenleven	289.526	121.000	178.282	140.000	
Leren & Werken	72.632	-	-	-	
Wonen	-	-	-	-	
Verkeer	-	-	6.919	-	
Landschap & Recreëren	30.524	-	-	-	
Interne zaken	77.410	-	-	-	
Reguliere werkzaamheden	33.640	10.000	-	-	
Totaal	503.732	131.000	185.201	140.000	
Cumulatief					959.933

Overige mutaties:

Programma Nieuwe Lasten (PNL) 2012-2015

Bij de 1e fase Schatgraven is het structurele bedrag per jaarschijf van het PNL vastgesteld op € 0,5 miljoen. In deze meerjarenraming zijn de werkelijke netto lasten van het in deze Kadernota opgenomen PNL 2012-2015 (bijlage 4) meegenomen. De lasten voor de jaarschijven 2012, 2013 en 2014 bedragen respectievelijk € 400.000, € 594.000 en € 468.000, is gemiddeld € 487.000 per jaarschijf. Voor 2015 is een stelpost van € 0,5 miljoen opgenomen.

Extra opbrengsten tariefsverhogingen

In deze meerjarenraming is uitgegaan van tariefsverhogingen van o.a. de OZB en leges van gemiddeld 1,5% per jaar.

Doorwerking begrotingsoverschotten/tekorten naar volgend jaar

Positieve begrotingssaldi, die in een begrotingsjaar niet worden ingevuld met nieuwe structurele lasten, blijven in stand en vormen onderdeel van de volgende begroting (jaarschijf). Deze werken dus positief door in de volgende jaarschijven. Het omgekeerde is het geval bij negatieve saldi, zoals het eindbedrag in jaarschijf 2013; dat negatieve saldo verhoogt het structurele tekort in jaarschijf 2014.

Bijlage 2 Verschillenanalyse meerjarenraming bij Kadernota 2012 t.o.v. meerjarenraming bij Programmabegroting 2011

Hieronder geven wij eerst de eindsaldi aan van beide meerjarenramingen t/m 2014 (2015 niet meegenomen, omdat deze jaarschijf alleen in meerjarenraming Kadernota is opgenomen). Daarna geven wij in enkele matrixen de grootste verschillen op enkele onderdelen aan tussen de nieuwe en oude meerjarenramingen en lichten deze kort toe (bedragen x € 1.000).

Omschrijving	2012	2013	2014
Kadernota 2012	572	2	328
Begroting 2011	155	-826	-1.852
Kadernota voordeliger	417	828	2.180

II. Nadelen:

A. Lagere doorwerking begrotingsaldi voorgaande jaren

In Kadernota	0	572	2
In begroting 2011	786	155	-826
Lagere doorwerking in nieuwe MJB	-786	417	828

B. Toename FTE's één personeelsbudget (inclusief correctie miv 2014 nieuwe huisvesting)

In Kadernota	-333	-342	-260
In begroting 2011	0	0	0
Hogere salarislasteren in nieuwe MJB	-333	-342	-260

I. Voordelen:

A. Hogere algemene uitkering

In Kadernota	923	391	974
In begroting 2011	135	-243	-309
Hogere algemene uitkering in nieuwe MJB	788	634	1.283

B. Doorschuiven kortingen algemene uitkering naar doelgroepen

In Kadernota	258	85	53
In begroting 2011	0	0	0
Hogere algemene uitkering in nieuwe MJB	258	85	53

C. Heroverwegingsresultaten	504	131	185
------------------------------------	------------	------------	------------

D. Overige mutaties, per saldo	-14	-97	91
---------------------------------------	------------	------------	-----------

Saldi voor- en nadelen	417	828	2.180
-------------------------------	------------	------------	--------------

Ad. I-A Doorwerking begrotingssaldi voorgaande jaren

Positieve begrotingssaldi, die in een begrotingsjaar niet worden ingevuld met nieuwe structurele lasten, blijven in stand en vormen onderdeel van de volgende begroting (jaarschijf). Negatieve saldi moeten in volgende jaarschijven worden opgelost.

Omdat de verwachte structurele begrotingssaldi in de nieuwe meerjarenraming gewijzigd zijn t.o.v. van de Programmabegroting 2011, is de doorwerking naar volgende jaarschijven van die saldi in dezelfde mate gewijzigd.

Ad I-B Toename fte's één personeelsbudget

Dit onderdeel is nieuw in de Kadernota en is nader toegelicht in hoofdstuk 3.

Ad. II-A Hogere algemene uitkering

De belangrijkste oorzaken van de hogere algemene uitkering in de Kadernota zijn toegelicht in het financiële hoofdstuk. Uit praktische overweging verwijzen wij daarnaar.

Ad. II-B Doorschuiven efficiencykortingen algemene uitkering naar doelgroepen

In de meerjarenraming van de algemene uitkering van de Kadernota zijn efficiencykortingen opgenomen die het rijk heeft aangekondigd. In overeenstemming met het advies van de VNG is als voorlopig uitgangspunt genomen dat deze kortingen zullen worden doorgeschoven naar “doelgroepen”. Op basis van nader onderzoek zal blijken of dit uitgangspunt ook daadwerkelijk gerealiseerd zal kunnen worden.

Zie ook de toelichting op de algemene uitkering in het financiële hoofdstuk in de Kadernota.

Ad II-C Overige kleinere mutaties

Deze kleinere mutaties worden in deze verschillenanalyse verder niet toegelicht.

Bijlage 3 Overzicht algemene reserve

Ontwikkeling Algemene Reserve in periode 2011 - 2015

	Saldo 01-01-2011	15.462.974
Rentebijbeschrijving AR 2011 (4% over saldo AR 1-1-2011)		608.022
Rentebijbeschrijving BR 2011 (4% over saldo BR 1-1-2011)		604.660
Nadelig saldo jaarrekening 2010		-262.412
Onttrekkingen:		
- opgenomen in begroting 2011		-26.500
- bestaand PNL jaarschijf 2011 in begroting 2011		-701.163
- adm. en begrotingswijz. 2011 t/m raad maart 2011 (o.a. € 4,5 mln afslag 38)		-4.572.120
- stelpost onttrekkingen 2011 (raad periode april t/m december 2011)		pm
- restanten van voorgaande jaren		-3.206.604
Stortingen:		
- A50 jaarschijf 2011		62.028
- eenmalig geen gemeentelijke bijdrage 2011 aan Presikhaaf		156.000
- overheveling van deel van BR Planmatig onderhoud wegen		527.304
- positieve saldo grondcomplex Elst Zuid volgens meest actuele GREX		1.803.641
	Saldo 01-01-2012	10.455.831
Rentebijbeschrijving AR 2012 (4% over saldo AR 1-1-2012)		418.233
Rentebijbeschrijving BR 2012 (4% over saldo BR 1-1-2012)		636.669
Onttrekkingen:		
- bestaand PNL jaarschijf 2012 in begroting 2011		-821.438
- nieuwe PNL-posten jaarschijf 2012 Kadernota (voorlopig - versie 16/03/11)		-598.633
- geluidwerende maatregelen A50 (uitwerking raadsbesluit 07rb000097)		-550.000
Stortingen:		
- overheveling van deel van BR Planmatig onderhoud wegen		527.304
	Saldo 01-01-2013	10.067.966
Rentebijbeschrijving AR 2013 (4% over saldo AR 1-1-2013)		402.719
Rentebijbeschrijving BR 2013 (4% over saldo BR 1-1-2013)		671.629
Onttrekkingen:		
- bestaand PNL jaarschijf 2013 in begroting 2011		-165.000
- nieuwe PNL-posten jaarschijf 2013 Kadernota (voorlopig - versie 16/03/11)		-120.000
Stortingen:		
- positieve saldo grondcomplex Poort van Midden-Gelderland Zuid		5.423.292
	Saldo 01-01-2014	16.280.606
Rentebijbeschrijving AR 2014 (4% over saldo AR 1-1-2014)		651.224
Rentebijbeschrijving BR 2014 (4% over saldo BR 1-1-2014)		515.383
Onttrekkingen:		
- bestaand PNL jaarschijf 2014 in begroting 2011		0
- nieuwe PNL-posten jaarschijf 2014 Kadernota (voorlopig - versie 16/03/11)		-45.000
Stortingen:		pm
	Saldo 01-01-2015	17.402.213
Rentebijbeschrijving AR 2015 (4% over saldo AR 1-1-2015)		696.088
Rentebijbeschrijving BR 2015 (4% over saldo BR 1-1-2015)		515.136
Onttrekkingen:		
- nieuwe PNL-posten jaarschijf 2015 Kadernota (voorlopig - versie 16/03/11)		-25.000
Stortingen:		
- positieve saldo grondcomplex De Breekenhof Driel		3.126.755
	Saldo 31-12-2015	21.715.192

#1 Dit zijn onttrekkingen op basis van adm. en begrotingswijzigingen in voorgaande jaren die nog niet volledig zijn uitgevoerd.

Bijlage 4 Programma Nieuwe Lasten 2012-2015 incl. toelichting nieuwe posen

Nr.	Omschrijving	Afd.	Jaar uitv.	Invest. eenmalig	Invest. semm. BCF	BTW bedrag	Reserves e.d.	Derden / grontexpl.	Netto inv. eenmalig	Expt. last	Afschr. term.	Lasten 2012	Lasten 2013	Lasten 2014	Lasten 2015
	ONDERDEEL 1: BESTAANDE PHIL-POSTEN UIT PROGRAMMA-BEGROTING 2011														
	Programma Samenlevens														
1.	Aansluiting WACG-huilmiddelen	SOZA	2012	217.770	183.000	34.770			183.000		5	41.686			
	a) Hogere kapitaallasten door hoger investeringsbedrag	SOZA	2013	217.770	183.000	34.770			183.000		5		41.686		
2.	Fleetsanctie	VEI	2012		60.000		60.000								
	Programma Leren & Werken														
3.	Investeringen huisv. onderwijs	MO	2012	32.495	32.495	0			32.495		15	3.026			
	a) Investeren huisv. onderwijs (n.v.v. Schied. - 5.434)	MO	2013	64.863	64.863	0			64.863		15		6.040		
	b) Investeren huisv. onderwijs	MO	2014	0	0	0			0	17.140				0	
4.	Peuterspeelzalen: extra subsidiebedrag 2012	MO	2012									17.140			
	Programma Wonen														
	-														
	Programma Verkeer														
	-														
	Programma Landschap & Recreëren														
5.	Park Lindezeegat	RO	2012	186.350	165.000	31.350	165.000								
	a) Planvoorbereidingskosten 2012	RO	2013	186.350	165.000	31.350	165.000								
	b) Planvoorbereidingskosten 2013 (laatste jaar)	RO	2014												
	Programma Interne zaken														
	-														
	Programma Reguliere Werkzaamheden														
6.	Investeringen 2012	BWM	2012	22.124	18.592	3.532			18.592		20	1.429			
	a) Investeringen 2013	BWM	2013	9.215	7.744	1.471			7.744		20		595		
	b) Investeringen 2014	BWM	2014	0	0	0			0					0	
	c) Investeringen 2015	BWM	2015												
	d) Jaarlijkse onderhoudskosten 2012	BWM	2012							787		787			
	e) Jaarlijkse onderhoudskosten 2013	BWM	2013	35.700	30.000	5.700	30.000			400			400		
	f) Eenmalige lasten 2012	BWM	2012	55.300	55.300										
	7. Klimaatnota 2012 (eenmalige lasten)	BWM	2012				16.438	38.862							
	8. IGA-beleidsplan														
	a) IGA-beleidsplan (alleen herv. vrv) 2012	FAZA	2012							57.000					
	b) IGA-beleidsplan (alleen herv. vrv) 2013	FAZA	2013							147.000					
	c) IGA-beleidsplan (alleen herv. vrv) 2014	FAZA	2014							116.000					
	d) IGA-beleidsplan (alleen herv. vrv) 2015	FAZA	2015							27.000					
	9. Architectuurplaatjes (aansluit)														
	a) Structuurplaatjes 2012	FAZA	2012							7.500					
	b) Structuurplaatjes 2013	FAZA	2013							7.500					
	c) Structuurplaatjes 2014	FAZA	2014							7.500					
	d) Structuurplaatjes 2015	FAZA	2015							7.500					
	10. Wierdenplan														
	a) Oosthout-Hoge Hofstraat	OR	2012	146.370	123.000	23.370			123.000		20	9.456			
	b) Elser-centrum Vallburgsweg	OR	2012	1.028.517	864.300	164.217			864.300		20	66.444			
	c) Elser-Rijksweg Noord 2	OR	2013	156.842	131.800	25.042			131.800		20		10.132		
	d) Oosthout-Dorpsstraat	OR	2013	364.140	306.000	58.140			306.000		20		23.824		
	e) Zeilen-Britanniesingel	OR	2013	239.785	201.500	38.285			201.500		20		15.491		
	11. Groenreconstructies														
	a) Groenreconstructies 2012	OR	2012	29.750	25.000	4.750			25.000		15	2.328			
	b) Groenreconstructies 2013	OR	2013	29.750	25.000	4.750			25.000		15		2.328		
	c) Groenreconstructies 2014	OR	2014	29.750	25.000	4.750			25.000		15			2.328	
	d) Groenreconstructies 2015	OR	2015	29.750	25.000	4.750			25.000		15				2.328
	12. Ontmoetingsruimte														
	a) 2012 div. investeringen (incl. Schied. v.v.)	OR	2012	266.903	224.288	42.615			224.288		20	17.242			
	b) 2013 div. investeringen (incl. Schied. v.v.)	OR	2013												
	c) 2013 div. investeringen (incl. Schied. v.v.)	OR	2013	274.664	230.810	43.854			230.810		20		17.744		
	d) 2014 div. investeringen	OR	2014	335.106	281.602	53.504			281.602		20			21.649	
	e) 2015 div. investeringen	OR	2015	284.856	247.778	47.078			247.778						19.048
	f) 2015 div. investeringen	OR	2015												
	13. Bijdrage geluidsschermen A50 (Raad 28-08-2007)	BWM	2012	654.500	550.000	104.500	550.000								
	14. Vervangen VRI Rijksweg Zuid - Eshoestraat Elst	OR	2012	214.700	180.000	34.700			180.000		20	13.838			
	15. Vervangen VRI Rijksweg Zuid - Lange Dreef Elst	OR	2012	4.036.250	3.375.000	661.250			3.375.000		20	337.500			
	16. Aanpak Rijnvaaspolder	RO	2012	478.000	400.000	78.000			400.000		20	30.750			
	17. Aanpassing verdundings Eindhovense														

Toelichting nieuwe PNL posten

Alle programma's

1. Uitvoeringsbudget programma's (communicatie, promotie, organisatie)

Dit budget is bedoeld voor het in gang zetten van andere manieren van werken en denken, het verbinden van uitvoering en het sturen op samenhang. Bij deze sturing en verbinding is een uitvoeringsbudget gewenst voor communicatie, promotie en organisatie.

Programma Samenleven

2. Uitwerking Nota Jeugdbeleid 2008-2011

In december 2010 stelde de raad de nota 'Ruimte voor de 12+ jeugd' vast. Daarmee onderschrijft de raad het belang van gelegenheid tot ontmoeten voor de oudere jeugd. Aan zulke plekken hebben we nu een tekort. Met dit budget realiseren we ontmoetingsplekken voor jongeren met als doel het stimuleren van ontmoeting, binding en het bevorderen van de leefbaarheid. Dit zijn centrale begrippen binnen de programma's Samenleven en Wonen. Ruimte voor de 12+ jeugd is een uitwerking van de Nota Jeugdbeleid 2008-2011.

3. Bemensing informatie- en adviespunt Vluchtelingenwerk

Het informatie- en adviespunt van Vluchtelingenwerk is 46 weken per jaar, 8 uur per week geopend. Dit is een open spreekuur waar (ex-)vluchtelingen en nieuwkomers, die geen begeleidingstraject hebben, terecht kunnen met vragen. In 2010 hebben 75 mensen gebruik gemaakt van het steunpunt en het daarvoor 670 keer bezocht. Zij kunnen specialistische (juridische) informatie krijgen waardoor asiel- en gezinsvormingprocedures tijdig en correct kunnen verlopen. Vanaf de eerste opvang in de gemeente hebben de mensen uit deze doelgroep contact met Vluchtelingenwerk. De drempel is dan ook laag om hier op enig moment terug te komen met vragen en problemen die moeten worden opgelost. Een team van goed geschoolde vrijwilligers en professionele specialisten helpt deze klanten de weg te vinden via persoonlijke aandacht en coaching. Daarnaast geven ze ook voorlichting op scholen.

De gevraagde financiële middelen zijn bedoeld voor de (professionele) bemensing van het informatie- en adviespunt en voor het geven van voorlichting. Het gaat hier om specialistische informatie die binnen de gemeente Overbetuwe nergens anders te krijgen is. In het programma Samenleven wordt de wens geuit dat de gemeente een passend niveau qua voorzieningen behoudt om haar inwoners aan te bieden. Dit om hen de mogelijkheid te geven om zo volwaardig mogelijk deel te nemen aan de samenleving. Het informatie- en adviespunt is een unieke voorziening binnen de gemeente. De specialistische ondersteuning die daar wordt gegeven aan een deel van de bewoners van onze gemeente draagt bij aan hun welzijn en daarmee aan hun mogelijkheden om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

4. Jongerencentrum 'De Uitvlucht'

Naar verwachting moet in 2011 het huidige jongerencentrum, gehuisvest in de voormalige Theresiaschool aan de Irenestraat in Elst, wijken voor nieuwbouw door Pleijade. De mogelijkheid bestaat om in het bouwprogramma een aantal m² op te nemen ten behoeve van vervangende ruimte voor het huidige jongerencentrum 'De Uitvlucht'.

Jongerencentrum De Uitvlucht zit al een groot aantal jaren op deze locatie. De ligging in het centrum van Elst is bijzonder gunstig en er is (geaccepteerd) draagvlak in de buurt. Een uitgebreide zoektocht naar vervangende ruimte (bestaand of nieuwbouw) voor het jongerencentrum in Elst heeft niets opgeleverd. Ook heeft het jongerenwerk een uitgesproken voorkeur voor herhuisvesting op deze locatie. Dit is alleen mogelijk als deze wordt meegenomen in het te ontwikkelen bouwplan

door Pleijade. De kosten zijn gebaseerd op 146 m² bruto bouwoppervlak, exclusief grondkosten (grond al in eigendom van de gemeente) en inrichting (voor rekening jongerencentrum). Prijspeil: actuele bouwkosten maart 2011, inclusief directiekosten.

Programma Leren & Werken

5. Scholenzone Westeraam

a. Grondaankoop

Om de vervangende nieuwbouw voor het OBC mogelijk te maken, is de aankoop van grond van de GEM Westeraam noodzakelijk. De vervangende nieuwbouw maakt onderdeel uit van de invulling van de scholenzone Westeraam.

b. Infrastructuur

Door de scholenbouw (Lyceum Elst, vervangende nieuwbouw OBC en 3e sportzaal) moet de openbare ruimte binnen de scholenzone Westeraam worden ingericht, inclusief de verplaatsing van de bestaande kas van VO Westeraam en de doorbraak bij VO Westeraam ten behoeve van de aanleg van een voetgangerszone.

c. en d. Vervangende nieuwbouw OBC

De huidige schoolgebouwen van het OBC zijn erg slecht. Het schoolbestuur heeft verzocht om vervangende nieuwbouw. Binnen de scholenzone Westeraam is fysiek ruimte om vervangende nieuwbouw voor het OBC mogelijk te maken. Met de twee bestaande scholen (VO Westeraam en Lyceum Elst) ontstaat er een volwaardige VO-voorziening binnen deze scholenzone.

6. Natuur- en Milieu Educatie (NME)

NME-centrum Overbetuwe gaat het aanbod van natuur- en milieueducatie in onze gemeente verzorgen. Door middel van NME verwachten wij dat onze inwoners, en met name jongeren, zich meer bewust worden van de invloed van hun handelen op natuur en milieu. Dit moet leiden tot een meer natuur- en milieubewuste levensstijl.

In de raadsvergadering van december 2010 is besloten incidenteel budget beschikbaar te stellen voor het oprichten van een NME-centrum. De raad heeft besloten de structurele verhoging van het bestaande NME-budget, die hiervoor nodig is, mee te nemen in de brede afweging bij de kadernota 2012-2015.

7. Subsidie inhoudelijke samenwerking brede school

Met de subsidie willen we de inhoudelijke samenwerking binnen de bredeschoolgedachte stimuleren. De subsidie is bedoeld voor projecten gericht op samenwerking tussen tenminste drie bredeschoolparticipanten. Het betreffende bedrag heeft in de periode 2008-2011 op de begroting gestaan. De raad heeft het college opgedragen (motie 10RB000162) een nieuw bedrag vast te stellen voor een aantal jaren. Het onderzoek naar nieuwe invulling van de subsidie is nog niet afgerond. Voor de continuïteit stellen wij voor hetzelfde bedrag te reserveren als voorgaande jaren en een definitief besluit te nemen over een nieuw bedrag bij de kadernota 2013-2016.

8. Elst Zuidoost

a. Faciliteren parkmanagement

Op bedrijventerrein Merm is bij uitgifte een lidmaatschap van de bedrijvenstichting verplicht gesteld. Op de Aam bestaat deze verplichting niet. Dat maakt dat slechts ca. 60% van het OCO is verenigd in de bedrijvenstichting. Het betreft de bedrijven die van oudsher op de Aam zijn gevestigd. De

meeste nieuwkomers sluiten zich niet aan bij het OCO, ondanks vele pogingen hiertoe. Nieuwkomers hebben te kennen gegeven zich niet thuis te voelen bij deze over het algemeen “oudere” groep ondernemers. Omdat de organisatiegraad niet hoog is, is het voor de stichting erg lastig om collectieve belangen te behartigen en projecten op te zetten. Ondernemers hebben wel de behoefte geuit om zich gezamenlijk te organiseren en in te zetten voor het collectief. De gemeente faciliteert daarom de opzet van een organisatie dat zich gaat richten op het parkmanagement voor een integrale organisatie voor Elst Zuidoost (Merm en Aam).

b. en c. Glasvezel i.c.m. realiseren camerabewaking

In het kader van de herstructurering van Elst Zuidoost is door de ondernemers aangegeven dat zij graag met de tijd mee willen en het kwaliteitsniveau op het bedrijfsterrein op peil willen brengen. Hier ligt ook een belang voor de gemeente: met een goed digitaal ontsloten terrein, kunnen in de toekomst grotere bedrijven aangetrokken worden die mede hiervan afhankelijk zijn.

Ook is aangegeven dat ondernemers toe willen werken naar een veiliger terrein. Op de Merm is vanuit de bedrijvenstichting recent een project gefinancierd met gelden uit het Ondernemersfonds om de Merm volledig met camera's te bewaken. Op de Aam wordt dit echter nog ontbeerd.

Om dit ook mogelijk te maken voor de Aam, waarbij het om grote investeringen gaat gezien de omvang van de Aam, wordt ook dit project mede betaald uit de provinciale subsidiegelden. De totaal geraamde kosten bedragen € 300.000.

Dit is mede een project dat t.z.t. uit de parkmanagement-organisatie kan worden opgezet. Mogelijk dat ook ondernemers (via de op te richten stichting) hieraan een bijdrage kunnen leveren. Voor dit moment wordt voorgesteld dat de gemeente, gezien het belang van het hebben van een terrein dat voldoet aan de modernste technieken, de co-financiering voor haar rekening neemt.

d. t/m g. Uitvoeren subsidieregeling gevelstimuleringsfonds

Op sommige delen van de Aam staan relatief “oude” panden. Upgrading van het beeldkwaliteitsniveau is plaatselijk gewenst. Om ondernemers te stimuleren om hun voorgevels en voorterreinen op te knappen, wordt een subsidiemogelijkheid geboden. Hiervoor wordt een subsidieregeling opgesteld en een voorwaardenpakket (wie mag aanvragen, waaraan moet de aanvraag voldoen, hoe en wanneer vindt uitvoering plaats, etc.). Het project vindt plaats in het kader van de herstructurering van Elst Zuidoost.

h. Vervoersmanagement

Een onderdeel van de provinciale subsidieaanvraag is het opzetten van vervoersmanagement. Om ondernemers hiertoe te prikkelen, dient de gemeente zich bij voorkeur investeringsbereid op te stellen. Met het opstellen van een integraal plan kunnen efficiencyvoordelen voor bedrijven gehaald worden en het heeft een bijkomend voordeel dat dat positief van invloed is op het aantal verkeersbewegingen en milieubelasting. Hier is derhalve ook een gemeentelijk belang aan de orde. De helft wordt gefinancierd met provinciale subsidiegelden.

Programma Wonen

9. Woningmarktmonitor

Eén van de ambities uit het uitvoeringsprogramma van de Woonvisie Overbetuwe 2010-2015 is het opzetten van een woningmarktmonitor en het jaarlijks publiceren van de belangrijkste conclusies. De monitor is een instrument om de uitvoering van de woonvisie te evalueren en waar nodig (bij) te sturen, maar vormt tevens input voor gesprekken en afspraken met woningcorporaties en andere partijen op het gebied van wonen.

Programma Verkeer

10. Monitoring verkeer

Hoe ontwikkelt het verkeer zich in Overbetuwe? Wat zijn de effecten van maatregelen? Om antwoord te geven op deze vragen moeten er tellingen worden uitgevoerd. Concrete tellingen zijn de effectmeting in en rond Driel en een telling naar fietsverkeer binnen Overbetuwe. Door de aanleg van de N837 is een onderdeel van het 'Rondje Overbetuwe' gerealiseerd. Voor de aanleg van de N837 is er een nulmeting uitgevoerd. Nu deze gereed is, moet er gemonitord worden wat de effecten hiervan zijn voor de omgeving.

De Stadsregio gaat, in verband met het opzetten van een verkeersmodel voor het fietsverkeer, tellingen uitvoeren. Deze vinden alleen plaats op de lijn Arnhem-Nijmegen (Rijksweg Noord en Zuid). Wij kunnen, onder de gunstige condities van de Stadsregio, hierin meeliften om inzicht te krijgen over het fietsverkeer binnen ons grondgebied.

Programma Landschap & Recreëren

Geen.

Programma Interne Zaken

11. Vervanging dienstauto koeriersdienst

De huidige dienstauto is 10 jaar oud in 2012 en moet vervangen worden.

Programma Reguliere Werkzaamheden

12. Extra WOZ kosten

Vanaf 2010 zijn er diverse commerciële bureaus actief die (t.b.v. de belanghebbende) op basis van 'no cure no pay' een WOZ-bezwaarschrift indienen. In het Besluit Proceskosten Bestuursrecht is bepaald dat, als een bezwaarschrift gegrond wordt verklaard, de redelijk gemaakte kosten aan de belanghebbende moet worden vergoed. De kostenvergoeding bestaat uit een vast bedrag van € 218 (voor de beroepsmatig verleende bijstand) én uit een vergoeding voor de kosten van een deskundige. In de praktijk wordt nagenoeg elk bezwaarschrift gemotiveerd d.m.v. een taxatierapport. In 2010 hebben we hiervoor ongeveer € 25.000 aan extra kosten voor moeten maken. Daar komt de komende jaren geen daling in. Sterker nog: dit soort bureaus zijn enorm actief in de benadering van de burgers.

13. Wegenplan

a. Herinrichten Dorpsplein Hemmen

In verband met een tekort aan parkeerplaatsen moet het dorpsplein in Hemmen heringericht worden om de parkeercapaciteit te vergroten. In verband met het historische karakter moeten andere materialen gebruikt worden voor de aan te brengen verhardingen.

b. Julianaplein Zetten

Het Julianaplein moet beter toegankelijk worden voor autoverkeer, zodat er makkelijker kan worden geparkeerd.

c. Groenestraat Elst

Na de aanleg van de Zuid Tangent krijgt deze weg een andere bestemming. De weg moet worden gereconstrueerd en het asfalt wordt daarbij vervangen door klinkers.

d. Hyacintenstraat Heteren

Na de afronding van Liefkeshoek, de openbare ruimte herinrichten en het asfalt vervangen door klinkers.

e. Weteringsewal Elst

Betreft gedeelte Weteringsewal gelegen tussen de A325 en de Logtsestraat. De bestaande asfaltribbelstroken worden zo slecht dat deze vervangen moeten worden. Bij de aanleg van nieuwe ribbelstroken maken we gebruik van beton, omdat dit materiaal duurzamer is.

f. Stationsstraat Zetten

Stationsstraat / Hoofdstraat in Zetten vanaf de Wageningsestraat tot de Veldstraat herinrichten. Eerste deel na nieuwbouw van Zetten Zuid en tweede deel inrichten als 30 km zone.

14. Aanleg kunstgras voetbalveld v.v. Excelsior Zetten

Het gaat hier om de aanleg van een kunstgras voetbalveld bij voetbalvereniging Excelsior in Zetten. Op basis van de behoeftebepaling en uitgaande van de zaterdag heeft voetbalvereniging Excelsior vanaf seizoen 2010/2011 recht op 1 extra wedstrijdveld. Er is op het sportcomplex geen ruimte voor uitbreiding met een extra veld. Op basis van de Notitie kunstgras van 21 april 2009 en de daarin genoemde afwegingen kan een kunstgrasveld worden aangelegd.

15. Vogelbuurt Driel

Aanpak van de openbare ruimte in deze wijk wordt gefaseerd uitgevoerd in de periode 2012 tot en met 2017. Dit project moet ervoor zorgen dat de openbare ruimte in deze wijk op basisniveau blijft. Door middel van dit integrale project willen we in deze naoorlogse wijk: de riolering vervangen plus een hemelwaterriool aanleggen i.c.m. afkoppelen dakafvoeren, de openbare ruimte herinrichten (wegen) en de openbare verlichting vervangen en tevens dimmen. De benodigde budgetten voor riolering en openbare verlichting komen respectievelijk uit het GRP en onderhoudsbudget straatverlichting.

16. Elst Zuidoost

a. Plankosten visievorming

Om het herstructureringsproces tot een goed resultaat te brengen en de te ontvangen provinciale en Efro-gelden op een juiste wijze in te zetten, is er noodzaak tot het opzetten van een integrale structuurvisie van het gebied. In de visie dienen uitspraken gedaan te worden over de toekomstige functioneringsrichting van Elst Zuidoost. Hiervoor dienen plankosten te worden gemaakt, waarvan de helft wordt gefinancierd met provinciale subsidiegelden.

b t/m d. Pilot energiescans (verkennen kansen voor duurzame energie)

Om aanspraak te maken op provinciale subsidiegelden heeft de provincie aangegeven dat in Elst Zuidoost ook projecten met een duurzaamheidskarakter gegenereerd moeten worden. Om daaraan te voldoen, is gezocht naar een project dat ook in het voordeel van de ondernemers kan werken. Daarom wordt een project opgezet om ondernemers energiescans aan te bieden. Uiteraard wordt het deelnemersaantal jaarlijks gemaximeerd. Voor het project moet een uitvoeringsplan worden opgesteld. Het project wordt in samenwerking met het Klimaatbureau uitgevoerd.

17. Sloop noodlokaal Stap voor Stap

Stisamo wil het noodlokaal bij Stap voor Stap slopen. Het is niet meer nodig, in slechte staat en er is asbest aanwezig. Het verwijderen van een noodlokaal is een voorziening in de onderwijshuisves-

ting als de gemeente dat lokaal ook zelf bekostigd heeft.

De sloopkosten zijn gebaseerd op een offerte van een aannemer. De kosten voor het verwijderen van asbest en de asbestinventarisatie kunnen worden gedekt uit de post “veiligheidsvoorzieningen onderwijs”. Het restantbedrag is op het PNL geplaatst.

18. Uitbreiding gebouw brede school De Zon

Capaciteit van brede school De Zon is 5.174 m² BVO. In 2014-2018 ontstaat volgens de leerlingenprognose (opgesteld in 2010) de piek met leerlingen en dan is er meer ruimte nodig. Op basis van de verordening moet deze uitbreidingsbehoefte er langer dan 4 jaar zijn om in aanmerking te komen voor bekostiging. Het aantal m² wat brede school De Zon 5 jaar lang tekort komt, is 49 m². Op de piek is dat meer, maar die behoefte houdt geen 5 jaar aan.

19. Scholenzone Westeraam

a. en b. Investering Lyceum Elst door toename aantal leerlingen

Het schoolbestuur gaat een deel van de nieuwbouw voorfinancieren voor eigen risico. De verwachting is dat de terugbetaling van deze voorfinanciering in 2013 en 2014 aan de orde is op grond van de toename van het aantal leerlingen. Het schoolbestuur doet daarbij op grond van de onderwijs-huisvestingsverordening een beroep op de zorgplicht van de gemeente.

20. Elst Centrum

Deze kosten hebben betrekking op de 1e fase van de herinrichting van het centrum te Elst. Het betreft de herinrichting van deelgebied Valburgseweg, Kokkeland en de totale planvoorbereiding van de 2e fase, Europaplein en omgeving.

Het eenmalige bedrag (€ 1.500.000) is gebaseerd op een inschatting. Medio 2011 zal de raming voorzien van een dekkingsplan beschikbaar zijn.

Bijlage 5 Signaallijst 2012 – 2015

Posten die wij vermelden op de signaallijst voldoen aan de volgende criteria:

- min of meer bestuurlijke overeenstemming over de noodzaak
- op dit moment weinig inhoudelijke informatie voorhanden
- op dit moment weinig financiële informatie voorhanden
- verwacht moment van uitvoering binnen de meerjarentermijn
- relevant (het moet wel ergens om gaan)

In deze signaallijst hebben wij niet de grote projecten opgenomen. Deze hebben wij al opgenomen in het Overzicht Grote Projecten, waarvoor de dekkingsmiddelen niet/of niet volledig beschikbaar zijn (categorie B en C van dat overzicht). Via dat overzicht heeft uw raad daarvan dus al kennis kunnen nemen.

Nr.	Omschrijving	Programma	Afdeling	Jaar
A. Signaalposten, reeds opgenomen in de programmabegroting 2010				
1.	Doorontwikkelen dienstverlening naar een klantcontactcentrum (KCC)	Reguliere Werkzaamheden	PUZA	2012-2015
2.	Ontwikkelen beleid en aanpassen objectverwijzing/bewegwijzering	Reguliere Werkzaamheden	OR	2012
3.	Excessieve kostenregeling (nieuwe) Monumentenwet			
	Landschap & Recreëren	BWM	2012 e.v.	
4.	Inventariseren en reserveren voor groot onderhoud buitensport accommodaties	Samenleven	MO	2012
5.	Opzetten/ontwikkelen Boerderij Lingezegen	Landschap & Recreëren	MO	2012
6.	Maatschappelijke voorzieningen Zetten (w.o. De Wanmolen)	Samenleven	MO	2012 e.v.
B. Nieuwe signaalposten				
1.	Actualisatie Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe en bijbehorend uitvoeringsprogramma	Verkeer	RO	2013
2.	Groot-onderhoud De Helster	Samenleven	MO	2012
3.	Structurele invulling toezicht Drank en Horecawet	Reguliere Werkzaamheden	VEI	2012 e.v.
4.	Ervaringen Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	Reguliere Werkzaamheden	BWM	2012
5.	Borging ruimtelijke kwaliteit (structurele invulling stedenbouwkundige capaciteit)	Wonen	RO	2012 e.v.
6.	Reorganisatieproces	Interne Zaken	BMO	2012-2014
7.	Speelruimtebeleid: ontwikkeling, realisatie en beheer	Wonen, Samenleven	MO, OR	2012
8.	Onkruidbestrijding op verharding	Reguliere Werkzaamheden	OR	2013
9.	Invoering regionale uitvoeringsdiensten (RUD's)	Wonen	BWM	2012 e.v.

10.	MFC Valburg	Samenleven	MO	2013
11.	Onderhoud sporthal De Brouwerij	Leren & Werken	MO	2012
12.	Huisvesting democratische basisschool De Onderneming	Leren & Werken	MO	2012
13.	Flankerende parkeermaatregelen Elst Centraal en Elst Centrum	Verkeer	RO	2013
14.	Buurtbemiddeling	Samenleven	VEI	2012 e.v.
15.	Realisatie fietspad Hemmen-Elst	Verkeer	RO	2012

A. Toelichting signaalposten reeds opgenomen in de programmabegroting 2010⁴

1. Doorontwikkelen dienstverlening naar een klantcontactcentrum (KCC)

De pilot “scheiding telefonische en fysieke klantencontacten” is eind 2010 afgerond. De doelstelling (wachtijd aan balie en telefoon bekorten) is gehaald. In de loop van 2011-2012 zal het callcenter doorgroeien, zodat telefoontjes – bedoeld voor andere organisatieonderdelen – in één keer goed beantwoord kunnen worden, zonder de klant door te verbinden. De gemeente Overbetuwe zal begin 2012 overstappen naar het gebruik van het landelijke nummer: 14+netnummer (140481). Hiervoor is een samenwerking nodig met gemeenten in de regio. In dit kader moet een convenant gesloten worden met het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De hiermee gepaard gaande kosten zijn nog niet in beeld.

2. Ontwikkelen beleid en aanpassen objectverwijzing/bewegwijzering

De verwijzing vanaf doorgaande wegen naar (maatschappelijke) instellingen en organisaties is incompleet en sinds de herindeling niet aangepast. Er moet beleid worden ontwikkeld voor deze vorm van bewegwijzering en de bebording moet daarop worden aangepast. Hierbij zal ook aandacht worden besteed aan toeristische bewegwijzering.

3. Excessieve kostenregeling (nieuwe) Monumentenwet

Per 1 september 2007 is de Monumentenwet 1988 gewijzigd, waarbij het principe wordt gehanteerd dat de verstoorder van het archeologische bodemarchief betaalt voor de onderzoekskosten. Voor projecten waarbij de investeringskosten niet in verhouding staan tot de kosten van de opgraving komen deze kosten niet volledig ten laste van de verstoorder o.g.v. de wet. Per project zal de gemeente in die gevallen een drempelbedrag o.g.v. Regeling archeologische monumentenzorg verschuldigd zijn. Om te bepalen welke projecten excessieve kosten met zich meebrengen, zullen de ruimtelijk uitvoeringsprojecten die in 2011/2012 plaatsvinden moeten worden geïnventariseerd en worden beoordeeld (a.d.h.v. de archeologische waardenkaart) op mogelijke excessieve kosten. Voor 2011 is hiervoor binnen de algemene reserve nog € 225.000 beschikbaar (destijds via PNL 2010 beschikbaar gesteld).

Op basis van de ervaringen van 2011 beoordelen wij of het opnemen van een jaarlijks budget noodzakelijk zal zijn. Er is geen indicatie van het bedrag te geven, omdat de investeringskosten afhankelijk zijn van de archeologische vondsten.

4. Inventariseren en reserveren voor groot onderhoud buitensport accommodaties

De gemeente is verantwoordelijk voor het groot onderhoud aan de voetbalvelden. Begin 2008 heeft een externe specialist de staat van het groot onderhoud van de voetbalvelden onderzocht. Uit dat onderzoek is gebleken dat de huidige staat van de velden op dat moment zeer goed was. Hierdoor

⁴ Op deze dossiers vindt de nodige ontwikkeling plaats. Het kan zijn dat een aantal recente ontwikkelingen en/ of recente besluitvorming niet is verwerkt in de toelichtende teksten.

was er geen reden om een voorziening voor het groot onderhoud aan de voetbalvelden te treffen. Inmiddels zijn er diverse ontwikkelingen geweest. Er zijn kunstgrasvelden aangelegd voor de hockeyvereniging en ook bij voetbalvereniging Spero is kunstgras aangelegd. Om deze reden is het van belang om het groot onderhoud van de buitensportaccommodaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is - wederom te inventariseren. Het gaat hierbij om de (kunstgras)velden van de voetbalverenigingen en de hockeyvereniging. Naar aanleiding van deze inventarisatie worden meerjarenonderhoudsplannen opgesteld die de basis vormen voor een nieuw te treffen voorziening voor het groot onderhoud van de buitensport accommodaties. Dit zal mogelijk zowel een beschikking over de algemene reserve betekenen (beginsaldo te vormen nieuwe voorziening) als een extra structurele last (gemiddelde jaarlijkse storting). Om welke bedragen het zal gaan, is op dit moment nog onbekend.

5. Opzetten/ontwikkelen Boerderij Lingezegen

Boerderij Lingezegen is een particulier initiatief voor het realiseren van een centrum voor natuur en zorg in Park Lingezegen.

De raad heeft op 14 december 2010 besloten dat zij haar steun uitspreekt voor de oprichting van Boerderij Lingezegen en zegde toe bereid te zijn dit initiatief te ondersteunen met financiële middelen. In de voorwaarden voor deze steun is opgenomen dat de financiële impuls alleen eenmalig kan zijn (een investeringsbijdrage). Dit betekent in de praktijk dat een bijdrage in de aankoop van grond of opstellen een optie is. Over de mogelijke hoogte van een bijdrage is op dit moment nog niets te zeggen.

6. Maatschappelijke voorzieningen Zetten (waaronder De Wanmolen)

Op 26 januari 2010 heeft de gemeenteraad besloten een sporthal te bouwen bij het HPC in Zetten. Een vervolgstap hierop is een onderzoek naar het voorzieningenniveau in Zetten en in het bijzonder de positie van de Wanmolen. Uitgangspunt is dat de Wanmolen aan vervanging toe is en het onderzoek moet uitwijzen welke voorzieningen hiervoor terug moeten komen. Het onderzoek was gepland in 2010, maar is nog niet uitgevoerd.

B. Toelichting nieuwe signaalposten

1. Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe (GMO) met bijbehorend uitvoeringsprogramma

Het GMO is geëvalueerd en er is gestart met de actualisatie. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma zal ook worden geactualiseerd. Het is nog niet bekend welke financiële consequenties voortvloeien uit de actualisatie van het uitvoeringsprogramma. Het is al wel duidelijk dat er een aantal nieuwe projecten zal worden toegevoegd aan dit programma. Het gaat om de volgende projecten:

- Hoogwaardig openbaar vervoer: Naar aanleiding van de studie naar de ontwikkeling van een HOV-netwerk binnen de regio Arnhem Nijmegen is een vervolgstudie opgestart. Er is specifiek gekeken naar de lijnen Nijmegen-Bemmel en Nijmegen-Elst. Beide lijnen zijn kansrijk om verder te gaan ontwikkelen.
- Herinrichting Nieuwe Aamsestraat tussen tangent Elst en A325: De verkeersintensiteiten nemen fors toe op de Nieuwe Aamsestraat tussen de A325 en de rotonde met de Ceintuurbaan. Uit recente onderzoeksresultaten blijkt dat de huidige infrastructuur onvoldoende robuust is om het verkeer in de toekomst te kunnen blijven afwikkelen. Er wordt gewerkt aan een nieuw ontwerp van dit wegvak.
- Fietsvoorzieningen langs Industrieweg Oost/Bemmelseweg: De route is een belangrijke fietsroute die aansluit op de Kattenleger en gebruikt wordt door scholieren om naar Bemmel te fietsen. In de plannen van Park Lingezegen krijgt de Kattenleger een belangrijke functie voor de ontsluiting van het autoverkeer van en naar Bemmel. Dit is ook de reden dat langs de Kattenleger een vrijliggend fietspad wordt aangelegd. Met de aanleg van de fietsvoorziening langs de Industrieweg

Oost/Bemmelseweg ontstaat er een gesloten en veilige fietsverbinding tussen Elst en Bommel.

2. Groot onderhoud De Helster

De Helster bestaat in 2014 40 jaar en is in 1990 verbouwd. De accommodatie functioneert nog naar tevredenheid maar bereikt technisch en economisch het einde van haar levensduur. Al enkele jaren wordt gesproken over een toekomstvisie voor De Helster. Dit is er door andere prioriteiten binnen het accommodatiebeleid nog niet van gekomen. Zeker is dat binnen nu en enkele jaren forse onderhouds-/vervangingskosten gemaakt moeten worden. We staan nu voor de keuze hoe verder. Ervan uitgaande dat volledige nieuwbouw op dit moment niet realistisch is, willen we nog dit jaar twee scenario's in beeld brengen:

1. Het minimaal in stand houden van de accommodatie (technisch beheer zonder de economische aspecten mee te wegen)
2. De accommodatie technisch en functioneel op peil brengen zodat deze voor de komende 10 jaar, ook in economisch opzicht, goed mee kan. Dit neemt niet weg dat voor de langere termijn een gedegen toekomstvisie noodzakelijk blijft.

Op dit moment is de afdeling MO bezig met een startnotitie over dit onderwerp. De bedoeling is om in 2012 het noodzakelijke groot onderhoud uit te voeren, waarbij zoveel mogelijk gelijktijdig tevens aandacht zal worden besteed aan bedrijfseconomische verbeteringen ("werk met werk maken"). Het de bedoeling om dit zoveel mogelijk binnen de beschikbare onderhoudsbudgetten te realiseren.

3. Structurele invulling toezicht Drank en Horecawet

Toezicht op de Drank en Horecawet is nu nog een taak van de Voedsel en Warenautoriteit (VWA). Bij de Tweede Kamer ligt een wetsvoorstel om dit toezicht over te dragen aan de gemeenten. Vooruitlopend op deze wijziging neemt Overbetuwe samen met de andere 5 gemeenten uit ons politiedistrict deel aan een pilotproject. Hierbij wordt het toezicht -met subsidie van het Rijk- tijdelijk door de betrokken gemeenten uitgevoerd. Hiervoor zijn tijdelijk 2 toezichthouders aangesteld. Uit de resultaten van de pilot blijkt dat het toezicht enorm is verbeterd: horecaondernemers en evenementen worden nu veelvuldig gecontroleerd. Het accent ligt daarbij op het verstrekken van drank aan jongeren. Ook de jongeren zelf worden gecontroleerd op het kopen en/of nuttigen van alcohol. Op 1 januari 2011 loopt de pilot af. Omdat de nieuwe Drank en horecawet controversieel is verklaard, is de verwachting dat de wetswijziging nog niet op 1 januari 2011 in werking treedt. Gelet op de goede resultaten in de pilotperiode is het gewenst dat het toezicht op naleving van de drank- en horecawet per 1 januari 2011 wordt voortgezet en bij voorkeur op de wijze die momenteel wordt gevolgd. Op het PNL 2011-2014 hebben wij daarom verzocht om een eenmalig bedrag van € 22.500 beschikbaar te stellen, maar dat bedrag is toen niet opgenomen.

De verwachting is dat we bij het uiteindelijk doorvoeren van de wetswijziging hiervoor een compensatie vanuit het Rijk zullen ontvangen. Omdat het nog onduidelijk is of een dergelijke compensatie kostendekkend is, voeren wij deze post op als signaalfunctie.

4. Ervaringen Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Op 1 oktober 2010 is de Wabo in werking getreden, waardoor afstemming tussen een aantal vakgebieden zoals bouw, milieu en openbare ruimte wettelijk vastgelegd zijn en die in één vergunning worden verwerkt. Ook het toezicht en de handhaving dient de gemeente gecoördineerd te organiseren. Niet alleen de invoering van de Wabo, maar ook het nog te kiezen dienstverleningsniveau en een nieuw handhavingsbeleid kunnen consequenties hebben. In 2011 evalueren wij de consequenties van de Wabo en de noodzakelijke externe juridische en technische expertise, zoals bij vergunningsvrij bouwen, nieuwe juridische procedures en nieuwe taakvelden (provinciale inrichtingen). Ook de ervaringen van de nieuwe commissie Ruimtelijke Kwaliteit en de uitvoering van de archeologische monumentenzorg met een regioarcheoloog worden hierbij betrokken. Indicatie van het bedrag: € 25.000 structureel.

5. Borging ruimtelijke kwaliteit (structurele invulling stedenbouwkundige capaciteit)

Op dit moment wordt in de “proeftuin regiekamer” resp. “werkateliers” invulling gegeven aan een vroegtijdige integrale weging van nieuwe initiatieven en ontwikkelingen. Eén van de adviesrollen om de ruimtelijke kwaliteit ‘aan de voorkant’ te borgen, is de stedenbouwkundige invulling. De proeftuin wordt de eerste helft van 2011 geëvalueerd, waarna voorstellen worden gedaan voor implementatie van deze werkwijze (formaliseren). Daarbij zal ook gekeken worden naar de stedenbouwkundige rol (autoriseren rollen).

Stedenbouwkundige advisering wordt momenteel ingehuurd. Ook voor sommige vragen bij BWM wordt een stedenbouwkundig advies gevraagd. Medio 2011 moet duidelijk worden op welke wijze (zelf in huis halen of zoals nu via externe inhuur) en in welke omvang (uren per week) we stedenbouw structureel, als noodzakelijke ontwerpdiscipline willen invullen. Inzicht in de financiële consequenties ontbreekt nog op dit moment. Tegelijkertijd is het de bedoeling dat, als initiatieven tot uitvoering komen, de kosten voor stedenbouwkundige advisering worden verhaald op ‘de klant’. In feite gaat het dus vanaf 2012 om een structureel bedrag voor stedenbouwkundige advisering. De omvang ervan wordt medio 2011 duidelijk.

6. Reorganisatieproces

In 2011 wordt besloten over een nieuwe inrichting van de organisatie. De reorganisatie is structureel minimaal budgettair neutraal, maar zal wel de nodige eenmalige kosten met zich meebrengen. Het gaat daarbij om invoeringskosten, kosten van verhuizing, etc. Maar ook om kosten die samenhangen met het (her)plaatsen van de medewerkers: opleiding, kosten voortvloeiend uit toepassing Sociaal Statuut, etc. Deze kosten zijn niet uit bestaande budgetten te dekken. De inschatting van kosten is € 300.000 incidenteel.

7. Speelruimtebeleid: ontwikkeling, realisatie en beheer

In 2011 werken we de nota ‘Buiten spelen in Overbetuwe’ uit. Uit de evaluatie van de oude nota bleek al dat de kwaliteit van onze speeltuinen te wensen over laat (m.b.t. totaalonderhoud, speelwaarde). Om die kwaliteit op niveau te brengen en om te blijven voldoen aan de wettelijke veiligheids- en kwaliteitseisen is aanvullend onderhouds- en vervangingsbudget gewenst. Ophoging tot 10% van de waarde van de huidige voorraad speeltoestellen is gewenst. In de nota werken we de financiële consequenties verder uit. Indicatie van het bedrag: € 35.000 structureel.

8. Onkruidbestrijding op verharding

Onkruid op verharding wordt momenteel bestreden met het middel Round-up evolution en de werkzame stof Glyphosaat. Dit middel is het enige chemische bestrijdingsmiddel dat nog ingezet mag worden op verharding. Verschillende glyphosaatmiddelen, waaronder Round-up evolution, zijn tot 1 juli 2012 toegestaan. Of het middel daarna nog wordt toegestaan, is afhankelijk van de evaluatie door de Europese registratiecommissie. Aangezien in 2008 ook het middel Casaron (toegepast in plantsoenen om ontkieming van onkruid tegen te gaan) al verboden is, wordt er rekening mee gehouden dat Glyphosaat een zelfde lot beschoren is.

Niet-chemische methoden zijn enkele malen duurder dan gebruik van chemische middelen. Het onderhoudsbudget zal daarom, bij gelijkblijvende kwaliteit van de openbare ruimte, moeten worden opgehoogd. Indicatie van het bedrag: € 340.000 structureel (uitbesteed werk).

9. Invoering regionale uitvoeringsdiensten (RUD's)

Het Ministerie van VROM, het IPO en de VNG hebben in 2010 afspraken gemaakt over het verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van VROM-taken. Enerzijds worden kwaliteitscriteria geformuleerd, anderzijds worden regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) opgericht. In de RUD's wordt door gemeenten en provincies samengewerkt op het gebied van complexe en bovenlokale

milieugerelateerde uitvoeringstaken. De RUD's vormen gezamenlijk een landelijk dekkend netwerk en moeten bottum-up tot stand komen onder procesregie van de provincie. In 2012 komt duidelijkheid over welk basistakenpakket de gemeente Overbetuwe wil inbrengen, aan welke kwaliteitscriteria moet worden voldaan en hoe de RUD's in de provincie Gelderland worden vormgegeven. Een indicatie van het bedrag is, door het grote aantal onzekere factoren (welk takenpakket, welke kwaliteitscriteria en omvang van RUD's in Gelderland), nog niet aan te geven. Wel heeft het rijk al in de decembercirculaire 2010 van de algemene uitkering aangekondigd om forse structurele efficiencykortingen toe te passen (in 2012 € 140.000 oplopend tot bijna € 280.000 in 2014).

Het is zeer twijfelachtig of de hele operatie straks ook daadwerkelijk tot structurele kostenverlagingen van gelijke omvang zullen leiden.

10. MFC Valburg

De bouw van een multifunctioneel centrum (MFC) in Valburg maakt onderdeel uit van het DOP Valburg (raadsbesluit december 2009). Sinds begin 2009 is onderzoek gedaan naar een mogelijke locatie voor het MFC en er is een programma van eisen opgesteld. De bedoeling was voor de Kadernota 2012-2015 het investeringsplaatje helder te hebben. Dit is echter niet gelukt. Op het moment van schrijven (eind februari 2011) loopt er nog een onderzoek naar de ruimtelijke inpassing en consequenties. Een voorstel hierover volgt.

11. Onderhoud sporthal De Brouwerij

Door een onderzoek van de controller van De Brouwerij blijkt dat de sporthal van De Brouwerij voor de helft eigendom is van de school. De andere helft is eigendom van de OGH. Als de helft van het eigendom van de school is, is het mogelijk dat een deel van de onderhoudskosten voor rekening van de gemeente komt. Dit moeten we nog uitzoeken a.d.h.v. overeenkomsten.

Indicatie van het bedrag: Onbekend. De overeenkomsten met afspraken hebben wij nog niet. Er is nu ook nog geen meerjarenonderhoudsplanung (met bijbehorende bedragen) van de sporthal bij ons bekend.

12. Huisvesting democratische basisschool De Onderneming

Stichting Democratisch Onderwijs De Vallei heeft gevraagd om basisschool De Vallei op te nemen op het Plan van Scholen 2012-2015. Als wij deze school opnemen op het Plan van Scholen en het ministerie van OC&W keurt het Plan van Scholen ook goed, dan moet de gemeente voor huisvesting en inrichting zorgen. Hun democratische school in Renkum heeft nu circa 40 leerlingen. Uitgaande van dit aantal moeten wij 401 m2 BVO aan huisvesting bieden en voor dit aantal m2 ook inrichting. Huisvesting kan eventueel via medegebruik (leegstand bij andere school), maar de inrichting moet de gemeente wel betalen.

Indicatie van het bedrag: € 88.000 voor inrichting (OLP en meubilair), exclusief huisvesting.

13. Flankerende parkeermaatregelen Elst Centraal en Elst Centrum

In Elst Centraal wordt een betaalde parkeervoorziening aangelegd. Hierdoor is het noodzakelijk om flankerende maatregelen te nemen om de exploitatie mogelijk te maken en de overlast in het aangrenzende gebied te voorkomen. In het Centrumplan Elst zijn (mede door de ontwikkelingen) flankerende parkeermaatregelen nodig om de parkeerplaatsen optimaal te benutten en de overlast voor de bewoners tot een minimum te beperken.

Indicatie van het bedrag: onbekend.

14. Buurtbemiddeling

In september 2008 is gestart met het project buurtbemiddeling. Hierbij is afgesproken dat na 3 jaar wordt geëvalueerd. Het is een samenwerkingsverband van de politie, de woningcorporaties en de

gemeenten Lingewaard en Overbetuwe. Financiering geschiedt door de corporaties en de gemeenten. Sinds de start is het project zeer succesvol: in 2010 werd 68% van de bemiddelingspogingen met succes voltooid. Dit project verhoogt de leefbaarheid en veiligheid in een buurt, omdat mogelijke conflicten in de kiem worden gesmoord. Bovendien kan de politie hierdoor haar capaciteit inzetten op andere zaken dan buurtconflicten.

Indicatie van het bedrag: € 12.000 structureel.

15. Realisatie fietspad Hemmen-Elst

In 2011 zal een tracéstudie uitgevoerd worden naar de mogelijkheden voor de aanleg van een fietspad langs de Linge (Weteringsewal) tussen Zetten en Elst. Omdat een tracéstudie nog moet plaatsvinden, is op dit moment nog geen indicatie te geven van de kosten van realisatie.

Bijlage 6 Overzicht van heroverwegingsmogelijkheden waar niet voor gekozen is

Budgetten met ZEER GROTE bijdrage aan doelstellingen meest gerelateerde programma

Subproduct/taak met toelichting	M.i.v. jaar	Resultaat: structureel bedrag	ZEER GROTE bijdrage aan programma
<u>Sociaal-cultureel werk vrijwilligers</u> Mogelijkheid: de subsidie voor steunpunt vrijwilligerswerk jaarlijks te verminderen en in 2 jaar te beëindigen. Effect: steunpunt vrijwilligerswerk komt te vervallen. Dit heeft nadelige consequenties voor verenigingen en instellingen die voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van vrijwilligers.	2012	25.268	Samenleven
<u>Sociaal-cultureel werk vrijwilligers</u> Mogelijkheid: de subsidie steunpunt vrijwilligerswerk jaarlijks te verminderen en in 2 jaar te beëindigen. Effect: steunpunt vrijwilligerswerk komt te vervallen. Dit heeft nadelige consequenties voor verenigingen en instellingen die voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van vrijwilligers.	2013	25.267	Samenleven
<u>Opstapproject (PNL-post 2010-2013 nr. 49)</u> Mogelijkheid: project gericht op psychisch sociaal gedeprimeerden stopzetten. Effect: Een kleine groep (< 10 personen) krijgt geen hulp of moet dit op eigen kosten organiseren.	2012	15.000	Samenleven
<u>Algemeen maatschappelijk werk</u> Mogelijkheid: verlaging subsidie aan STMG Effect: hulpverlening komt in het gedrang. Mogelijk extra kosten voor gebruikers.	2012	50.000	Samenleven
<u>Woningaanpassingen</u> Mogelijkheid: schrappen vergoeding voor kleine woningaanpassingen (drempelhulp, beugels, toiletverhogingen, douchezetjes). Effect: hogere kosten voor de doelgroep en mogelijk een groter beroep op het minimabeleid (afhankelijk van het inkomen).	2012	p.m.	Samenleven
<u>Jongerenoverlast subsidie HALT</u> Mogelijkheid: verlaging subsidie bureau HALT. Effect: minder lessen op scholen door bureau Halt m.b.t. digipesten en vuurwerkoverlast. Terugdringen digipesten komt in gevaar, kans dat aantal vernielingen rond jaarwisseling	p.m.	15.000	Samenleven
<u>Projectleider buurtbemiddeling</u> Mogelijkheid: beëindiging project buurtbemiddeling. Effect: In sept. 2008 is het project buurtbemiddeling gestart voor (voorlopig) een periode van 3 jaar. De basis van dit project is dat mensen met buurt- of burenp Problemen een neutrale en vrijwillige "buurtbemiddelaar" kunnen inschakelen om een vastgelopen conflict weer bespreekbaar te maken. Wanneer de gemeente stopt met dit project zullen woningstichtingen waarschijnlijk ook afhaken (co-financiering) en dat betekent het einde van dit project. Effecten: mogelijke toename onveiligheidsgevoelens, verminderde kwaliteit van woon- en leefomgeving, meer conflictescalaties. Mogelijk meer personele en meer financiële inspanningen voor gemeente en partners, verschuiving van pro-actief naar reactief optreden.	2014	11.250	Samenleven
<u>Declaratiefonds</u> Mogelijkheid: beperken of afschaffen declaratiefonds. Effect: minder mensen deelnemen aan het maatschappelijke verkeer. <u>Maximaal haalbare besparing € 126.847</u> . Er zijn geen juridische bezwaren om het declaratiefonds af te schaffen. Inwoners met een inkomen tot 115% van het minimumloon kunnen hiervan gebruik maken. Per gezinslid is een tegemoetkoming voor een abonnement bij een sportvereniging, de bibliotheek, krant, internet, bioscoopbezoek, schoolreisjes e.d. mogelijk. Doel van de regeling is om er voor te zorgen dat inwoners met een laag inkomen kunnen blijven deelnemen aan deze activiteiten. Afschaffen hiervan zal ongetwijfeld gevolgen hebben voor deze doelgroep, vooral voor kinderen binnen deze gezinnen.	2012	126.847	Samenleven
<u>Subsidie SPO</u> Mogelijkheid: (gedeeltelijke) afbouw van de subsidie aan de peuterspeelzalen is in 3 jaar tijd mogelijk. Dit is onderwerp van onderzoek Effect: peuterspeelzaalwerk kan niet meer aangeboden worden.	2012	150.000	Leren & Werken
<u>Subsidie SPO</u> Mogelijkheid: (gedeeltelijke) afbouw van de subsidie aan de peuterspeelzalen is in 3 jaar tijd mogelijk. Dit is onderwerp van onderzoek Effect: peuterspeelzaalwerk kan niet meer aangeboden worden.	2013	150.000	Leren & Werken
<u>Subsidie SPO</u> Mogelijkheid: (gedeeltelijke) afbouw van de subsidie aan de peuterspeelzalen is in 3 jaar tijd mogelijk. Dit is onderwerp van onderzoek Effect: peuterspeelzaalwerk kan niet meer aangeboden worden.	2014	150.000	Leren & Werken
<u>Huisvestingskosten peuterspeelzalen</u> Mogelijkheid: bezuiniging mogelijk indien besloten wordt om geen peuterspeelzaalwerk meer aan te bieden. Effect: peuterspeelzaalwerk kan niet meer aangeboden worden.	2015	7.500	Leren & Werken
<u>Leerplicht</u> Mogelijkheid 1: terugbrengen van formatie leerplicht Mogelijkheid 2: regionaliseren van de leerplichtfunctie; eerste besluitvorming (intentieverklaring) wordt eind van dit jaar verwacht. Effect: Ad 1. minder aandacht voor preventie en daadkrachtig optreden leidt tot toename van schooluitval. De echte consequenties worden pas later zichtbaar (o.a. verminderde kans op werk). Ad 2. De leerplichtfunctie kan kwalitatief sterker worden ingezet (betere afstemming regionaal). Vooralsnog verwachten wij bij regionalisering geen financiële besparingen.	2012		Leren & Werken

<u>Onderwijsachterstandsbeleid</u> Mogelijkheid: (gedeeltelijke) afbouw door geen nieuwe vve-trajecten (voor- en voerschoolse educatie) op te zetten. Cursussen voor peuterleidsters komen te vervallen. In het overzicht is de maximaal mogelijke besparing opgenomen. Effect: Het onderwijsachterstandsbeleid zet vooral in op het in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren en aanpakken van leer- en gedragsproblemen. Beperking van het budget beperkt de preventieve werking hiervan. Dit vertaalt zich dan later in problemen tijdens het vervolg van de schoolloopbaan.	2012	40.210	Leren & Werken
<u>Budget ontwikkelkosten speelruimte</u> Mogelijkheid: besparing op de ontwikkelkosten. Totaalbudget bedraagt € 6.761. Effect: participatiemogelijkheden van betrokken inwoners worden kleiner.		6.761	Wonen
<u>Deelproject DOP Valburg herinrichting bij Kerk PNL-post 2010-'13 nr 32</u> Mogelijkheid: stoppen met verdere uitvoering van het project Herinrichting openbare ruimte rondom de Hervormde kerk Valburg. Effect: gemeente heeft het beleidsproces rondom DOP's omarmd. Lopende de uitvoering hiermee stoppen zal leiden tot maatschappelijke onrust en zal ontwikkeling en uitvoering van DOP's in andere kernen bemoeilijken.	2012	23.063	Wonen
<u>Landschapsbeleidsplan</u> Mogelijkheid: stoppen van subsidiëren projecten. Effect: afname aanleg erfbeplantingen. Vershraling landschappelijke kwaliteit.	2012	16.849	Landschap & Recreëren
<u>Kernenbeleid</u> Mogelijkheid: verminderen ondersteuning van kernenbeleid en aframen hiervoor beschikbare budget. Mogelijke effecten: • Imagoschade gemeente bij dorpsraden en wijkplatforms i.v.m. gewekte verwachtingen en afspraken. • De kloof tussen politiek en burger wordt groter. • Het werk wordt nu gedaan met beperkte middelen. Er is een kans dat er dorpsraden en wijkplatforms ophouden te bestaan. • Minder participatie.	2012	5.882	Interne Zaken / Relatie burger-bestuur
<u>Dorps- en wijkcoördinatie/bezoeken</u> Mogelijkheid: verminderen ondersteuning dorps- en wijkcoördinatie en aframen hiervoor beschikbare budget. Mogelijke effecten: zie bij voorstel Kernenbeleid	2012	7.151	Interne Zaken / Relatie burger-bestuur
<u>Financiële ruimte voor nieuwe huisvesting</u> Mogelijkheid: de nieuwe huisvesting brengt meerkosten met zich mee ten opzichte van de bestaande. Een besluit om de bouw van het nieuwe gemeentehuis niet te realiseren zou daarmee een besparing op kunnen leveren. Effect: gelet op het gevorderde stadium van voorbereiding van dit plan en het grote draagvlak is dit waarschijnlijk een niet meer dan theoretische mogelijkheid.	pm	pm	Interne Zaken / Dienstverlening / Relatie burger-bestuur / Innovatie
<u>Toezicht en handhaving APV (milieupolitie)</u> Mogelijkheid: toezicht en handhaving door de milieupolitie afbouwen c.q. beëindigen. Effect: een deel van de inwoners en/of bedrijven zal zich niet of slechts gedeeltelijk houden aan de APV. Dit kan leiden tot verloedering en vervuiling openbare ruimte en een toename van onveiligheid en rechtsongelijkheid. M.i.v. 01/11/2010 wordt de bestuurlijke strafbeschikking ingevoerd. Als gemeente ben je dan o.a. verplicht om 24-uurs toezicht te gaan organiseren. Dit is lastig om als individuele gemeente te doen. Daarom wordt o.a. samenwerking met gemeente Lingewaard gezocht. Het afbouwen c.q. beëindigen van toezicht en handhaving staat haaks op deze ontwikkeling.	2012 afbouw in fases	4.603	Reguliere Werkzaamheden / Leefbaarheid
Totaal:		830.651	

Budgetten met GROTE bijdrage aan doelstellingen meest gerelateerde programma

Subproduct/taak met toelichting	M.i.v. jaar	Resultaat: incidenteel bedrag	Resultaat: structureel bedrag	GROTE bijdrage aan programma
<u>Sportaccommodaties</u> Mogelijkheid: ambitieniveau onderhoud verlagen. Effect: mogelijk in de toekomst hogere kosten door herstel achterstallig onderhoud.	2012		25.000	Samenleven
<u>Voetbalvelden (2012)</u> Mogelijkheid: huren van de velden verhogen, bijvoorbeeld met 10%, de onderhoudsvergoedingen halveren, gemeentelijk onderhoud halveren. Deze maatregelen stapsgewijs invoeren in 3 jaar (2012 t/m 2014). Effect: voetballen wordt duurder, onrust bij verenigingen, kwaliteit onderhoud op een lager niveau.	2012		33.333	Samenleven
<u>Voetbalvelden (2013)</u>	2013		33.333	Samenleven
<u>Voetbalvelden (2014)</u>	2014		33.333	Samenleven
<u>Subsidies kunst en cultuur</u> Mogelijkheid: het budget voor subsidies voor voorstellingen, uitvoeringen of exposities halveren. Effect: mogelijkheid bestaat dat het aantal voorstellingen etc. zal afnemen, waardoor een lager aanbod beschikbaar is voor potentiële bezoekers).	2012		4.680	Samenleven
<u>Sociaal-cultureel werk (STUW opbouwwerk subsidie)</u> Mogelijkheid: subsidie STUW voor opbouw afbouwen. Effect: Verschraling van de mogelijkheden maatschappelijke problemen op te lossen en structurele oplossingen te ontwikkelen.	2012		38.985	Samenleven
<u>Schooladvies en begeleiding (2012)</u> Mogelijkheid: subsidie voor schooladvies en begeleiding aan scholen in 3 gelijke stappen in 2011 t/m 2013 afbouwen. Effect: minder aandacht leerlingenzorg, meer uitval van leerlingen in een later stadium.	2012		38.333	Leren & Werken
<u>Schooladvies en begeleiding (2013: zie boven)</u>	2013		38.333	Leren & Werken
<u>Schooladvies en begeleiding (2014: zie boven)</u>	2014		38.333	Leren & Werken
<u>Bovenschoolse Coördinatie Brede School (PNL-post nr 37)</u> De huidige subsidie loopt af in 2011. Voor het schooljaar 2011-2012 zal de subsidie nog worden verstrekt. Voor 2012 is eenmalig een bedrag à 40.000 euro aangevraagd (via PNL) om de samenwerking te continueren. Het doel is om in 2012 tot een nieuwe visie op de inhoudelijke samenwerking te komen. Over de financiële gevolgen hiervan zal een besluit worden genomen tijdens de voorbereiding op de kadernota 2013-2016 Effect: proces van inhoudelijke samenwerking vertraagt als huidige subsidie voortijdig stopt. Proces wordt meer afhankelijk van de participanten. Abrupte beëindiging van de subsidie zou het vertrouwen in de gemeente als partner kunnen schaden. Het brengt bovendien de continuïteit in	2012	40.000		Leren & Werken
<u>Overbetuwe schoon</u> Mogelijkheid: niet langer promoten en initiëren van activiteiten rondom zwerfafval. Alleen ondersteunen van acties, niet zelf initiëren. Stoppen met het project "Overbetuwe Schoon". Genoemd bedrag is maximaal te besparen budget, door lage inzet eigen uren is hierop geen besparing te verwachten. Effect: minder invloed op de hoeveelheid zwerfafval. Bewustwording van de burger voor dit item neemt af. Meer rommel op straat/in de leefomgeving.	2012		22.070	Wonen
<u>Evenementen</u> Mogelijkheid: door kleinschaliger aanpak van evenementen een besparing op ambtelijke capaciteit realiseren. Effecten: beleidseffecten minimaal, slechte promotie voor gemeente op cultureel en maatschappelijk vlak. Kleinschaligere aanpak zal mogelijk leiden tot meer belasting van afzonderlijke afdelingen. Bovendien zal een kleinschaligere aanpak zijn weerslag kunnen hebben op voornamelijk vrijwilligersorganisaties. Praktijk leert dat juist deze organisaties "sturing" nodig hebben.	p.m.		p.m.	Landschap & Recreëren
<u>Vierdaagse</u> Mogelijkheid: geen ontvangst meer in Elst/geregeld door Elst en beperken ambtelijke inzet. Effect: Einde traditie sinds 30-er jaren. Vierdaagse zet Overbetuwe en in het bijzonder Elst op de kaart als "de dag van Elst". Media-aandacht die deze dag krijgt, levert meer op dan welke campagne dan ook om Overbetuwe op de kaart te krijgen.	2012		7.900	Landschap & Recreëren
<u>Archeologisch erfgoed</u> Mogelijkheid: verlagen subsidie met € 5.000 Effect: risico van minder onderhoud cultureel erfgoed.	2012		5.000	Landschap & Recreëren
<u>Nationale herdenkingen</u> Mogelijkheid: verminderen bijdragen. Effect: De herdenking in Driel in zijn huidige vorm zal niet meer plaats kunnen vinden. Daarnaast geeft een versoberde herdenking geen juiste blijk van waardering voor de Poolse brigade, haar nabestaanden en Polen in het algemeen. Effect voor Stichting Airborne Herdenkingen: Als de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Overbetuwe wordt beëindigd, zal de stichting Airborne Herdenkingen in eerste instantie moeten terugvallen op zijn algemene reserve. Die niet bedoeld voor en toereikend genoeg om het verlies aan inkomsten te compenseren. Buiten deze financiële consequenties om zal dit mogelijk gevolgen hebben voor de positie van de gemeente Overbetuwe binnen de stichting. De andere gemeenten (Arnhem, Renkum en Ede) leveren eenzelfde bijdrage. Een vermindering of beëindiging zal nadelig zijn voor de uitstraling en de rol van de gemeente binnen de stichting.	2012		10.255	Interne Zaken / Identiteit

<u>Verkiezingen</u> Mogelijkheid: diverse besparingen (vergoeding stembureauleden omlaag, minder stembureaus, goedkopere locaties nemen, alleen wettelijk verplichte publicaties). Effect: minder voorlichting, minder locaties, wellicht minder animo voor stembureauidmaatschap. Door scholen (goedkope locatie) als stembureau te gebruiken, is het mogelijk om het onderwerp verkiezingen onder de aandacht te brengen van jonge mensen. Politieke partijen moeten meer campagnemiddelen gebruiken als de gemeente zich beperkt tot wettelijk verplichte publicaties. Minder locaties betekent langere rijen kiesgerechtigden voor een stembureau, dus meer wachttijd. NB: In 2010 is een besparing van € 9.000 gerealiseerd door de aanplakborden niet meer via boardbusters af te nemen.	2012		10.000	Interne Zaken / Dienstverlening / Relatie burger-bestuur
<u>Applicatiebeheer</u> Mogelijkheid: geen bereikbaarheidskaarten meer ontwikkelen en geen applicaties meer beheren voor de brandweer zoals crash recovery systeem. Effect: het betreft het actueel houden van (kaart)informatie waardoor brandweerpersoneel bijvoorbeeld bij complexe gebouwen of bij verongelukte auto's kan oriënteren op actuele gegevens. Zonder deze kaarten is het risico groot dat bij noodzakelijke inzet er sprake is van een onveilige situatie voor het eigen personeel en evt. voor de omgeving.	2012			Interne Zaken / Dienstverlening
<u>Juridische procedures</u> Mogelijkheid 1: meer inzetten op premediation Mogelijkheid 2: bezwarenafhandeling volledig in eigen beheer doen en bezwarencommissies afschaffen. Effecten: Mog.1: Gelet op de onmiskenbare voordelen van premediation/ mediationvaardigheden, is de stellige verwachting dat de bezwarencommissie minder bezwaarschriften hoeft te behandelen, zodat er hiermee een kostenvoordeel wordt behaald. Mog.2: sterke verlaging van acceptatiegraad van het besluit op bezwaarschrift als hier geen advies van een onafhankelijke en externe bezwarencommissie aan ten grondslag ligt, maar een ambtelijk advies. Afschaffing bezwarencommissie is pas mogelijk in 2014 en na betrekken van Ondernemingsraad bij besluit hierover.	2014		60.608	Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening
<u>Blusvoorzieningen</u> Mogelijkheid: minder bluswatervoorziening controles. Effect: mogelijk een te late inzet van water bij incidenten.	2012		2.000	Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening
<u>Perscontacten</u> Mogelijkheid: stoppen met persconferenties. Effect: mogelijk minder uitstraling naar inwoners en mogelijk minder perscontact. Perscontacten vinden de hele week op onaangekondigde en niet te voorspellen momenten plaats. De WOB verplicht ons ook om op dat moment informatie te verzamelen en te verstrekken. Het wekelijkse persgesprek stroomlijnt de informatie naar de pers. Verder effect is beperkte besparing in uren.	p.m.		p.m.	Reguliere Werkzaamheden / Relatie burger-bestuur
<u>Inzameling, afvoer en verwerking</u> Mogelijkheid: afvalwijzer niet meer huis aan huis bezorgen maar op internet zetten. Effect: lager niveau serviceverlening voor onze inwoners. Inwoners zonder internet zullen beroep doen op onze medewerkers. Besparing van de kosten van de afvalwijzer is <u>geen voordeel op de gemeentelijke begroting, maar leidt wel tot verlaging van de afvalstoffenheffing met € 14.000.</u>	2012		0	Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening
<u>Voorlichting en informatieverstrekking i.v.m. aanvragen</u> Mogelijkheid 1: kosten van vooroverleg (principe aanvraag) in rekening brengen, kosten van kopiëren in rekening brengen bij de klanten (mogen nu gratis kopiëren) Mogelijkheid 2: uren telefonische voorlichting beperken. Effect: de klant kan de opstelling gemeente als meer zakelijk en minder dienstverlenend ervaren. Als de klant moet gaan betalen voor principe aanvragen is de verwachting dat er meer serieuze verzoeken binnen komen.	2012		16.000	Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening
<u>Startersleningen gemeente Overbetuwe</u> Mogelijkheid: stopzetten van de regeling. De huidige regeling loopt t/m 2010. In de tweede helft 2010 vindt evaluatie regeling plaats. Stopzetten levert nagenoeg geen financiële besparingen op, want het betreft geld dat wordt uitgeleend en in een periode van 30 jaar wordt terugontvangen. Behoudens eerste drie jaar ook rente-inkomsten over uitgeleend bedrag starterslening (inkomsten vaak hoger dan rentekosten). Effect: de nieuwe woonvisie adviseert voortzetting van de regeling vanaf 2011. Het college heeft begin juni 2010 besloten (nu subsidiepotje van VROM leeg blijkt) de huidige regeling dit jaar voort te zetten en met het nog rest. bedrag nog max. 9 starters te ondersteunen. In juli is (versneld) een evaluatie aan B&W aange-boden. Voorstel is om de regeling voort te zetten vanaf 2011.	2012		p.m.	Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening
Totaal:		40.000	417.496	

Budgetten met MATIGE bijdrage aan doelstellingen meest gerelateerde programma

Subproduct/taak met toelichting	M.i.v. jaar	Resultaat: structureel bedrag	MATIGE bijdrage aan programma
<u>Muziekonderwijs</u> Mogelijkheid: er zijn mogelijkheden om de subsidies voor muziekverenigingen (gedeeltelijk) af te bouwen. In dit overzicht is de maximale bezuinigingsmogelijkheid verwerkt. Momenteel ontvangen 161 jeugdleden een subsidiebedrag van € 125. Effect: Verdere verschralling van het muziekonderwijs nadat al eerder de muziekschool is geliquideerd. Dit leidt tot hogere kosten voor de muziekverenigingen. Hierdoor zullen contributies mogelijk stijgen.	2014	20.000	Samenleven
<u>Gymlokalen Westeraam</u> Mogelijkheid: aan muziekvereniging PWA kostendekkende huur doorberekenen. Dit past binnen de uitgangspunten van het reguliere STA-beleid. Effect: onrust bij vereniging en hogere contributies.	2012	2.780	Samenleven
<u>Cultuurnota structurele posten</u> Mogelijkheid: besparing van € 5.000 op kunst in de openbare ruimte, besparing van € 4.000 op de twee jaarlijkse kunsttentoonstellingen. Besparing van € 3.000 op de jaarlijkse culturele markt. Effecten: activiteiten worden minder frequent uitgevoerd (lager ambitieniveau).	2012	12.000	Samenleven
<u>Welzinsaccommodatie De Wieken</u> Mogelijkheid: het Creatief Centrum maakt permanent gebruik van 2 monofunctionele ruimtes. Zij betalen hiervoor een te lage prijs. Het is mogelijk om de juiste prijs in rekening te brengen, hetgeen past binnen het reguliere STA-beleid. Effect: mogelijk komt hiermee het bestaan van het Creatief Centrum in het gedrang.	2012	8.000	Samenleven
<u>Voormalige Theresiaschool</u> Mogelijkheid: aan Anadolu en het jongerencentrum de geldende tarieven laten betalen. Effect: het voortbestaan van de organisatie komt hiermee mogelijk in gedrang. Bestaan van pand is eindig. Pand staat op de nominatie gesloopt te worden. Gesprekken met huidige huurders	2012	14.500	Samenleven
<u>Minderheden (Anadolu)</u> Mogelijkheid: afbouwen subsidie Effect: bestaan van de stichting komt wellicht in gedrang.	2012	806	Samenleven
<u>Minderheden (Anadolu; zie boven)</u>	2013	806	Samenleven
<u>Minderheden (Anadolu; zie boven)</u>	2014	806	Samenleven
<u>Jeugdsoos Zetten</u> Mogelijkheid: begrotingspost beëindigen, geschikte huisvestingslocatie is nooit gevonden Effect: als er in de toekomst wel een geschikte locatie gevonden wordt, moet hier opnieuw geld voor vrijgemaakt worden. Toevoeging d.d. 1-3-2011: er zijn ontwikkelingen die reden geven om aan te nemen dat we in Zetten binnenruimte voor jeugd kunnen realiseren binnenkort. Nú dit krediet opheffen betekent dat we daar niet mee door kunnen gaan.	2012	8.434	Samenleven
<u>Natuur- en milieueducatie</u> Mogelijkheid: geen ondersteuning van voorlichting over natuur en milieu. Effect: voorlichting en opleiding van kinderen en mensen vindt mogelijk niet plaats zodat kennis over natuur en milieu bij bijv. de jeugd geen of minder kans krijgt om te ontwikkelen. Ingezette ontwikkeling van NME-centrum kan geen doorgang vinden.	2012		Leren & Werken
<u>Subsidie natuur- en milieueducatie (2012)</u> Mogelijkheid: het afbouwen van de subsidie aan scholen betreffende natuur- en milieu educatie in 3 gelijke stappen in 2011 t/m 2013. Actualisering d.d. 3 maart 2011: De mogelijkheid tot afbouw van de subsidie voor NME is teniet gedaan door het raadsbesluit van 14 december 2010. De raad heeft besloten het budget voor NME op te hogen van 15.000 per jaar naar 45.000 per jaar om hiermee de realisatie van een NME-centrum voor Overbetuwe mogelijk te maken. Budget voor 2011 is vastgesteld. Budget voor 2012 e.v. is aangevraagd via PNL. Effect: jeugd komt niet via de gemeente in aanraking met natuur- en milieu educatie. Dit betekent dat er een zwaarder beroep op scholen en ouders moet worden gedaan om tot een zelfde niveau aan educatie te kunnen komen.	2012	15.000	Leren & Werken
<u>Subsidie natuur- en milieueducatie (2013; zie boven)</u>	2013	15.000	Leren & Werken
<u>Subsidie natuur- en milieueducatie (2014; zie boven)</u>	2014	15.000	Leren & Werken
<u>Subsidie cultuureducatie (2012)</u> Mogelijkheid: cultuureducatie is primair een verantwoordelijkheid voor de scholen. Afbouw subsidie cultuureducatie in 3 gelijke stappen in 2011 t/m 2013 is mogelijk. Effect: daling cultureel aanbod voor kinderen op scholen.	2012	3.333	Leren & Werken
<u>Subsidie cultuureducatie (2013; zie boven)</u>	2013	3.333	Leren & Werken
<u>Subsidie cultuureducatie (2014; zie boven)</u>	2014	3.333	Leren & Werken
<u>Re-integratie werkdeel ID banen (2012)</u> Mogelijkheid: ID banen op korte termijn laten verdwijnen in echte banen met evt. loonsubsidie afbouwen. Minder personeel benodigd i.v.m. verminderen controles. Effect: geen ID banen op termijn. Deze banen zijn in 2005 reeds afgebouwd tot 50% van het oorspronkelijke subsidieniveau. Momenteel hebben we nog 17 ex ID/WIW'ers. Het gaat dikwijls om oudere werknemers die geplaatst zijn bij maatschappelijk nuttige instellingen (scholen e.d.). Deze personen zijn allen gescreend op doorstroombmogelijkheden. Via natuurlijk verloop zal dit bestand de komende jaren verminderen. Er zijn geen juridische beletselen om deze regeling verder af te bouwen. Dit levert echter geen besparing op voor de gemeente, omdat de kosten gefinancierd worden vanuit het Participatiebudget. Hooguit kunnen de vrijgevallen middelen voor andere reïntegratiedoelinden worden ingezet.	2012	30.000	Leren & Werken

Re-integratie werkdeel ID banen (2013; zie boven)	2013	30.000	Leren & Werken
Re-integratie werkdeel ID banen (2014; zie boven)	2014	30.000	Leren & Werken
<u>Uitkeringen algemene bijstand</u> Mogelijkheid: minder controles, afschaffing fraudeonderzoek en heronderzoek. Effect: acceptatie dat mensen een uitkering hebben, participatie wordt niet bevorderd, risico op oneigenlijk gebruik. Vanaf 2009 hebben wij de administratieve lasten voor de burger sterk teruggedrongen. Wij maken gebruik van de mogelijkheid om gegevens met andere instanties uit te wisselen. Deze gegevens worden niet meer bij klanten uitgevraagd. Klanten hoeven minder bewijsstukken te overleggen. Heronderzoeken zijn reeds eerder afgeschaft. De rechtmatigheid van de verstekte uitkeringen moet echter wel gewaarborgd blijven. Op basis van steekproeven, themacontroles en fraudeonderzoeken borgen we dit. De bespaarde uitvoeringslasten worden ingezet voor de toename van aanvragen levensonderhoud, bijzondere bijstand, etc.	p.m.		Leren & Werken
<u>Sociale werkvoorziening Presikhaaf (2012)</u> Mogelijkheid: afbouwen gemeentelijke bijdragen van € 160.000 in 2 jaar. Effect: Presikhaaf is financieel sterk, bestuur Presikhaaf moet instemmen. Presikhaaf Bedrijven heeft de afgelopen jaren een weerstandsvermogen opgebouwd dat in de loop van 2008 op het niveau is gekomen dat door het bestuur als adequaat en wenselijk is aangemerkt voor het bedrijf. Dit niveau is vastgesteld op 12,5% van het (gecorrigeerd) balanstotaal. Het voorstel om de Wsw bijdrage af te schaffen is aangevuld met een voorstel om spelregels en een bandbreedte te gaan hanteren voor het weerstandsvermogen van PB, waaraan de mogelijkheid van gemeentelijke bijdragen gekoppeld is. De bestaande vorm van de Wsw bijdrage, waarbij deze automatisch en ongeclausuleerd beschikbaar wordt gesteld, is in de huidige context (modernisering Wsw, aanpassing GR, strategisch plan Presikhaaf, vrije ruimte) niet meer verantwoord. Het fundamentele uitgangspunt zou moeten zijn dat de uitvoering van de wettelijke taak gefinancierd wordt binnen het kader van het daarvoor door het rijk aan de gemeente(n) beschikbaar gestelde budget. Hiervoor is besluit bestuur Presikhaaf nodig (want is GR), gemeente kan dit niet zelf besluiten.	2012	78.000	Leren & Werken
<u>Sociale werkvoorziening Presikhaaf (2013; zie boven)</u>	2013	78.000	Leren & Werken
<u>Openbaar groen</u> Mogelijkheid: afschaffen bloemschalen Effect: minder mooi aanzien openbare ruimte voor inwoners/toeristen, e.d.	2012	12.184	Wonen
<u>Oplossen kleine verkeersknooppunten</u> Mogelijkheid: aframing van € 5.000 van bestaand budget (€ 60.000). Effect: we kunnen minder voldoen aan de vraag van wijkplatforms / scholen ed. en/of burgers voor kleine aanpassingen in wijken en schoolomgevingen.	2012	5.000	Verkeer
<u>Planmatig onderhoud markeringen</u> Mogelijkheid: minder onderhoud aan wegmarkeringen in o.a. de 30 km zones. Effect: klachten/opmerkingen bewoners en wijkplatforms zullen mogelijk toenemen. Ook hier komt de verkeersveiligheidsbeleving mogelijk onder druk te staan.	2012	5.000	Verkeer
<u>Planmatig onderhoud wegen</u> Mogelijkheid: de kwaliteit van de openbare ruimte naar beneden bijstellen. Het kwaliteitsniveau wordt dan bijgesteld van "basis" naar "laag". Effect: Klachten en claims van burgers zullen mogelijk toenemen. Beeldkwaliteit van de openbare ruimte (wegen) zal na verloop van tijd wat minder worden. Ook de verkeersveiligheidsbeleving zal misschien onder druk komen te staan.	2012	108.000	Landschap & Recreëren
<u>Toetsing/interne controle (uren)</u> Mogelijkheid: interne controles terug naar wettelijke eisen, derhalve verminderen controles. Effect: verslechtering totaalproduct, meer klachten en bezwaar, minder beeld van de risico's. Het beperken van de interne controle tot de wettelijke eisen gaat ten koste van onze interne kwaliteitszorg. De huidige IC richt zich op de gehele administratieve organisatie van de afdeling Sociale Zaken.	2012		Interne Zaken / Dienstverlening
<u>Kosten verlichting toren</u> Mogelijkheid: verlichting van de kerktoeren uit. Effect: signaal naar burgers. Geen beleving meer van de schoonheid van de Elster Toren bij duisternis.	2012	1.411	Reguliere Werkzaamheden / Identiteit
<u>Dierenkampje Elst</u> Mogelijkheid: sluiten dierenkampje in het Galamapark te Elst. Effect: lagere natuurbelasting in het park.	2012	2.975	Reguliere Werkzaamheden / Leefbaarheid
<u>Vergunningverlening & meldingen</u> Mogelijkheid: lager toetsniveau bouwbesluit waardoor de ambtelijke toets sneller kan worden uitgevoerd. Plannen die afwijken van de beleidsregel weigeren en alleen in bijzondere gevallen afwijken van ons beleid. Wijzigingen toetsvolgorde. Effect: lager vaststellen van toetsniveau bouwbesluit kan zorgen voor achteruitgang van kwaliteit bouwvergunning. Het strikter toepassen van de beleidsregel kan tot gevolg hebben dat aan belangen van mensen en ons doel voorbij wordt gegaan.	2012		Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening / Leefbaarheid.
<u>Toezicht en controle</u> Mogelijkheid: risicogericht keuzes maken in wat je wel en niet controleert waardoor je minder toezichtmomenten nodig hebt. Jaarlijks themagerichte controles uitvoeren. Door zorgvuldige indeling en plannen van een route kan tijdswinst worden behaald. Effect: door verkleinen aantal toezichtmomenten kan de preventieve handhaving teruglopen waardoor het aantal overtredingen kan toenemen. Mogelijke negatieve invloed op de ruimtelijke	2012		Reguliere Werkzaamheden / Leefbaarheid
<u>Baten afvalstoffenheffing</u> Mogelijkheid: terugbrengen van aantal betalingstermijnen. De huidige situatie: personen die voor het betalen van de aanslag gemeentelijke belastingen gebruik maken van automatische incasso mogen het aanslagbedrag in 8 maandelijks termijnen voldoen. Dit is terug te brengen naar 2 termijnen (tussenvarianten mogelijk), wat een rentewinst oplevert van € 12.000. Effect: veel inwoners vinden een spreiding van de betaling erg gewenst. Afschaffing 8 termijnen kan leiden tot betalingsproblemen.	2012	0	Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening
<u>Baten rioolheffing</u> Mogelijkheid: terugbrengen van het aantal betalingstermijnen. De huidige situatie: personen die voor het betalen van de aanslag gemeentelijke belastingen gebruik maken van automatische incasso mogen het aanslagbedrag in 8 maandelijks termijnen voldoen. Dit is terug te brengen naar 2 termijnen (tussenvarianten mogelijk), wat een rentewinst oplevert van € 12.000. Effect: zie bij afvalstoffenheffing.	2012	0	Reguliere Werkzaamheden / Dienstverlening
Totaal:		503.701	

Budgetten met KLEINE bijdrage aan doelstellingen meest gerelateerde programma

Subproduct/taak met toelichting	M.i.v. jaar	Resultaat: structureel bedrag	KLEINE bijdrage aan programma
<u>Vangnetregeling schoolzwemmen</u> Mogelijkheid: in een aantal jaren de vangnetregeling voor schoolzwemmen stopzetten. Effect: Hoewel het kunnen zwemmen als een basisvaardigheid voor alle kinderen te zien is zullen niet alle kinderen met een zwemdiploma de basisschool verlaten omdat een deel van de ouders de kosten dan niet willen of kunnen betalen. Tevens betekent afschaffing van het budget een beperking van het aantal sportieve activiteiten (sport en bewegen).	2014	10.000	Samenleven
<u>Kunstadviscommissie</u> Mogelijkheid: de leden van de kunstcommissie niet herbenoemen. Effect: In de kunstadviscommissie zitten professioneel geschoolde leden. Afschaffing betekent minder deskundige advisering en druk op de onafhankelijkheid.	2014	1.500	Samenleven
<u>Taptoe</u> Mogelijkheid: beëindigen subsidie aan Taptoe Elst. Leenmateriaal zelf laten ophalen bij de werf. Effect: PWA wordt in staat geacht taptoe te behouden via inbreng sponsors, daardoor effect	2012	3.775	Samenleven
<u>Jumelage / buitenlandse contacten</u> Mogelijkheid: verminderen of stopzetten subsidies aan jumelagecomités. Effect: geen bestuurlijke uitwisselingen meer of verminderde mogelijkheden voor uitwisselingsactiviteiten. Het vervallen of deels vervallen van de jaarlijkse bijdrage aan Usingen en Zulpich kan leiden tot een financieel probleem bij de jumelagecomités, aangezien zij voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van de steun van de gemeente.	2012	11.169	Interne Zaken / Identiteit
<u>Baten OZB gebruikers niet-woningen</u> Mogelijkheid: In de meerjarenraming is rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van de Effect: verhoging tarief leidt tot een zwaardere lastendruk gebruikers niet-woningen.	elk jaar	6.852	Reguliere Werkzaamheden
<u>Baten OZB eigenaren woningen/niet-woningen</u> Mogelijkheid: in de meerjarenraming is rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van de tarieven met 1,5%. 1% extra verhoging levert een meeropbrengst op van € 51.633. Effect: verhoging tarief leidt tot een zwaardere lastendruk eigenaren woningen/niet-woningen.	elk jaar	51.633	Reguliere Werkzaamheden
<u>Volkstuinen</u> Mogelijkheid: volkstuinenbeleid beëindigen. Effect: onvrede bij de doelgroep/gebruikers. Een alternatief is de huurtarieven kostendekkend maken, maar dit lijkt weinig realistisch: de inschatting is dat weinig gebruikers dan nog een volkstuinje zullen huren.	2012	317	Reguliere Werkzaamheden
Totaal:		85.246	

